

ГОЛОС УКРАЇНИ

Влада — Радам!

Газета Верховної Ради Української РСР

◆ № 46 ◆ Четвер, 7 березня 1991 року ◆

Ціна 10 коп.

ПОКИНУТІ ДІТИ

Ці діти, як діти. Вони начебто мають усе: увагу дорослих, одяг, взуття, їжу, підручники. Вони сміються і плачуть, пустують і тягнуть на уроках руку. І все ж немає в них найгодовнішого, без чого дитинство — не дитинство.

Ці діти покинуті.

Продовження фоторозповіді Олексі ВАЩЕНКА про Канівську обласну школу-інтернат для дітей-сиріт і дітей, які залишилися без опіки батьків, читайте на 9-й стор. — у «Дзеркалі».

ПРОГРАМУ ліквідації кризи у Південній Осетії виклав від імені Президії Верховної Ради Грузії П. Голова З. Гамсахурдіа. У зверненні до населення Південної Осетії головною умовою висунута здача зброї всім незарєкованим асованим формуван-

ням. На сесії Верховної Ради СРСР обговорювалась ситуація, що склалась у Південній Осетії. Потім у другому читанні розглянуто проект Закону СРСР про реданську міліцію.

ВІДКРИТИЙ ЛІС

Голові Верховної Ради Української РСР Л. М. КРАВЧУКОВІ

ГОЛОС України

Газета Верховної Ради
Української РСР.Головний редактор
Сергій
ПРАВДЕНКО

Редколегія:

Олександр БІЛІК
заступник головного
редактораАнатолій ГОРЛОВ
заступник головного
редактораОлександр
ЕМЕЛЬЯНОВ
член-кореспондент
АН УРСРВолодимир
КРАСНОДІМСЬКИЙЛеонід
САМОЙЛЕНКО
заступник головного
редактораБорис
СІДОРЕНКО
заступник головного
редактораАнатолій
СОЛОНСЬКИЙВіталій СУДДА
відповідальний
секретарЗасновник —
Верховна Рада
Української РСР.

УРСР, 232047

Адреса редакції.
Кіев-47, вул. Нестерова, 4Вукописи
не рецензуються
і не повертаютьсяДумки авторів
публікацій у газеті
України не завжди
збігаються з точкою
зору редакціїІндекс 60955.
Тираж 166 300.
Передплатити можна
на рік іб руб. 80 коп.Газета виходить
5 разів на тиждень.
У аторіоні —
на 8 сторінках,
середня, четверга,
п'ятниця та субота —
на 16 сторінках.Величезний Леоніде
Марковичу!

Довготривале плування
хитких концепцій про невичерпність природних ресурсів, невігластво в раціональному розташуванні промислових комплексів, відсутність гуманістичної стратегії розвитку продуктивних сил призвели до того, що над Україною нависла зловісна тінь, ще не знайома людством екологічної катастрофи. Донбас і Кривбас, Придніпров'я і Придністров'я, зокрема, Азовське та Чорного моря, Запоріжжя і Чернівці чорнобильська трагедія. Який давлений не повний переклад зон людської біди!

На Україні, що становить близько 2,7 відсотка всієї території країни, розміщено до 25 відсотків її промислового та аграрного потенціалу. У структурі промислового виробництва найбільш розвинутої ділянки гірничо-металургійна, енергетична, хімічна, паливобудівна промисловість, які зумовлюють постійно зростаючий негативний вплив на умови людського життя. Найбільш критичні забруднення атмосферного повітря перевищують граничні рівні в 5–20 разів. Лише в 1989 році об'єм забруднень стічних вод у рекупляції сягнув 3 мільярдів кубометрів!

Сьогодні стан народного здоров'я в республіці близький до критичного. Щорічно в лікарнях МОЗ УРСР перебуває близько 14 мільйонів чоловік. Неухильно збільшується кількість серйозних, злонісних новоутворень, алергічних захворювань, цукрового діабету. Чітко окреслюються тенденції зростання репродуктивної здатності народжуваності, зупинити або змінити її. Іншою кількістю новонароджених у 1989 році взяли за 100 відсотків, що німе

1989-го вона становила 87 відсотків і з урахуванням реальної смертності це призвело до істотного зменшення природного приросту населення починаючи з 1989 року відбувається скорочення простого відтворення популяції.

За останні десятиріччя в 5 разів збільшилася кількість дітей, що народжуються з вродженим гіпофітизмом. При цьому починають виявлятися вроджені вад розвитку самовільних викидів, психічних захворювань.

Інтенсивно зростає захворюваність дітей. Так, до закінчення середньої школи у 46 відсотків учнів спостерігаються різні хронічні захворювання, а в 50 — акційні морфофункціональні порушення. Здоронням можна вважати лише 5–8 відсотків випускників. Із 2,3 мільярдів підлітків близько половини — хворі. Тільки за 1989 рік кількість дітей з психічними порушеннями збільшилася на 11,8 відсотка і становила 3,8 відсотка всього підліткового покоління.

Отже, Україну охопила демографічна та екологічна катастрофа. У населенні України швидко розвивається генетичні зміни, що ведуть до виродження нації. Крім усередню, цьому сприяють незадовільні умови праці в про

мисловості і сільському господарстві, небезпечна харчування, значне поширення шкідливих звичок, гострий дефіцит медичних препаратів. Грошовою наповнені роботу Верховної Ради Української РСР щодо забезпечення економічної незалежності суверенної України, підвищення рівня життя і народу, в тому числі й через залучення іноземних інвестицій, вважаємо за потрібне звернути Вашу увагу на необхідність створення та затвердження науково-практичної програми «Здоров'я нації» в Україні.

Наукова програма передбачає комплексне рішення питань вивчення стану генетичного апарату населення України в залежності від рівня забруднення навколишнього середовища та інбридингу, проведення постійного генетичного моніторингу населення, розробку конкретних заходів профілактики та лікування хворих з вродженими вадами розвитку та патологією прогнозування змін генотипу населення. Виконавча програма здійснюватиметься шляхом розробки, виконання і затвердження з урахуванням єдиного підходу та конкретних завдань.

Концепцію національної наукової програми з цього питання опрацювано за

дорученням і за участю державної підкомісії Верховної Ради УРСР Республіканським науковим гігієнічним інститутом, Республіканським науковим центром медичної генетики, науковим установам АН УРСР, АМН УРСР. Вироблення постійного генетичного та екологічного моніторингу на території республіки дасть можливість повністю вилучити на основі загальної смертності, значно знизити частоту вроджених вад розвитку, спадкових захворювань, поліпшити загальний стан здоров'я народу України.

Одночасно з метою об'єктивного висвітлення генетико-екологічного стану в республіці просимо Вас посприяти скликанню в 1991 році та проведення під егідою Комісії з питань здоров'я людини Республіканської конференції «Здоров'я та здоровення народу України» із залученням до її роботи провідних фахівців із соціальної гігієни, демографії, медичної генетики, імунології, екології.

Зрозуміло, програма вимагає значних коштів. Проте немає сумніву, що її здійснення окунуться здоров'ям народу, відверне екогенетичну катастрофу, яка реально загрожувало населенню України.

«Збереження генофонду українців» Верховної Ради УРСР Любомир ПІРІГ.

Доктор медичних наук, директор Республіканського наукового центру медичної генетики ігор ВАРИЛІМ.

Народний депутат Української РСР, голова Комісії з питань здоров'я нації Верховної Ради УРСР Павло ВІДНІК.

Академік АН УРСР, директор відділення клінічної біології та імунології Інституту Ботаніки імені М. М. Хомового АН УРСР, голова наукової комісії з питань радіаційного захисту Дмитро ГРОДІСЬКИЙ.

Доктор біологічних наук, завідувач відділення Інституту молекулярної біології і генетики АН УРСР Віталій КОБІЛІСЬКИЙ.

Академік АН УРСР, директор Інституту молекулярної біології і генетики АН УРСР Ганна МАЙНУК.

Кандидат технічних наук, директор Українського відділення міжнародного центру наукової інформації Висхідної лабораторії ПАЛІШІН.

Доктор медичних наук, професор, народний депутат Української РСР, голова підкомісії

ЗВЕРНЕННЯ

КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ СРСР ДО УРЯДІВ СОЮЗНИХ І АВТОНОМНИХ
РЕСПУБЛІК, ДО ТРУДОВИХ КОЛЛЕКТИВІВ, ДО ГРОМАДЯН КРАЇНИ

Дорогі товариші!

Останнім часом у металургійній промисловості склалися важкі труднощі становище. Зупиняються або діють, не на повну потужність коксові батареї, домени печі, сталеплавильні агрегати, деякі з них працюють в аварійному режимі, в народне господарство надходять все менше кольорових і чорних металів. Зупиняються або діють, не на повну треба поновити, що без металу не буде ні нафти і газу, ні енергії і тепла, ні їди і хліба. Не буде роботи для трудових колективів практично всіх галузей народного господарства.

Така ситуація великою мірою склалася через страйк шахтарів у минулому році, коли металургія не одержала від них потрібної кількості коксового вугілля. Металургія, розуміючи свою відпові

дальність перед країною, частково компенсувала його нестачу за рахунок зменшення технологічних запасів і підвищення витрат металу при виплаті сталі. Але сьогодні поставки коксового вугілля такі і не вийшли на потрібний рівень. Водночас влада заготувала металолому. Це ставить роботу металургії на грань зупинки. В результаті за два місяці цього року ми не змогли виплатити 1,5 мільйона тонн такої гостро необхідної сталі і латти народному господарству понад мільйон тонн прокату, велику кількість кольорових металів. Можна сказати, що становище стало просто критичним.

Уряд визнає необхідних заходів: припинити експорт коксового вугілля і металолому, в середньому на 60 процентів підвищити ціни на

нього. Розглядатися інші економічні заходи, які стимулюватимуть збирання і використання металолому. Але все це необхідно підкріпити різним поліпшенням організації його збирання і здачі. Металолому у країні є. Пільки неможливо підняти безсерййну роботу металургійної промисловості, дати метал для виробництва машин, товарів народного призначення для будівництва.

Тепер Міністерство металургії СРСР розгорнуло велику роботу по організації збирання металолому в металургійному виробництві та і в структурі концерну «Совмозметал». Створення таких підприємств по збиранню металолому еконо

мічно вгледі. Ми рекомендуємо об'єднання і підприємствам усіх міністерств і відомств увести заход щодо організації металургійної для збирання і заготівки брухту чорних і кольорових металів, цінні надзвичайно забезпечити потреби металургійної промисловості і всього народного господарства.

Кабінет міністрів звертається до урядів союзних і автономних республік, до Рад народних депутатів та інших виконавчих органів, керівників промислових, будівельних, транспортних підприємств, колективів радгоспів, кооперативів, установ, до їх трудових колективів, партій і громадських рухів, до всіх громадян з проханням негайно включитися за організацію пошуків народного збирання брухту чорних і кольорових металів. Це стане надзвичайно важливим для стабілізації нашої економіки і насичення товарами споживчого ринку.

Кабінет Міністрів СРСР.

А ЙДЕ ВЕСНА...

ЗАВЕРШИВСЯ ВІЗИТ Л. КРАВЧУКА НА ЛЬВІВЩИНУ

Весну по-справжньому можна відчувати тільки в селі. Тільки за містом боїшся, як касирівська сніл під яскравим сонцем чорна рілля, як піднімаються до неба трішки жовтіють під знакомими морозами парості озимини, на очах набуваючи зеленого відтінку. І тільки в селі бачиш, як хлюпаються халбурі у переддверті великої праці за новий урожай.

Ось і сім'я Хлинці, що проживають у селі Судова Вишня, до якої завітав у гості Голова Верховної Ради України Л. Кравчук, як у весняні хлопоты. На чистенькому збіраному подвір'ї, серед рілля, яка добре підготовлена до молодого посіву, і почався бесіда про сьогоднішнє і майбутнє нашого хліборобського роду, про ті проблеми, які необхідно швидко подолати, аби стіл наш став багатшим, таким, як личить на Українці.

Геннадій Васильович і Орієн Григорівна — разом з трьома дітьми взяли собі 30 гектарів землі і заснували фермерське господарство, де в основі — маляно і м'ясо. Як розповідає господар, правління колгоспу хотіло піти на співпрацю з фермером, дало і техніку на підмугу, і будівельні матеріали. І хоч корова Геннадію Васильовичу досталася далеко не найкращою, і проблеми з кормами вдається вирішувати не завжди успішно, результат уже добрий: при жнрності п'ять процентів (де це так малою знайдеш на фермі!) новина корова дає на рік понад три з половиною тисячі кілограмів. Це, так би мовило, старий рубль. Далі ж плани у молодого господаря куди замайяніші.

Леонід Макарович — наладово завітав сам, і сім'ю Хлинці. Пам'ятає, недавно на сесії він зачитав емоційне звернення до народних депутатів групи фермерів і орендаторів. Там от, один з авторів цього листа був і Геннадій Хлинці. Отож Голова Верховної Ради детально розпитує і господаря, і керівника села та обличчя, що треба негайно зробити, аби трудівники села стали почувати себе впевненіше і щасливіше. Звичайно ж, дрібнички поділяти легше. Ну, наприклад, янось вирішити проблему техніки, пального, кормів. Але ж основне, чого боються фермери — це високих податків, які можуть задушити будь-якого господаря.

— Коли ми будемо приймати закон про оподаткування, — зауважує Л. Кравчук, — обов'язково передбачимо, і те, як засохити фермерські та орендні господарства, особливо у перші роки їхнього існування, коли вони тільки починають спонитися на ноги.

— Ця допомога нам вкрай необхідна, — говорить Г. Хлинці. — Адже поки що прибутку в нас досить скромний. А треба ще ж думати про розширення господарства.

— Кажуть, що фермер працює по 24 години на добу, не спить, нікуди не ходить і нічого не бачить. Правда це чи ні? — запитує Голова Верховної Ради.

— Роботи маємо багато. Але ось у нас маємо транспортний, автомобіль, та в домі корів не рухлив, а дольним апаратом. Тепер і вільний час з'явився.

А далі розмова заходить про найважливіше, про те, без чого зустріч не могла обійтися. — Про наступний референдум 17 березня. На запитання Леоніда Макаровича, за який бюлетень він голосуватиме, Геннадій Васильович відповів за другий, український, де йдеться про Союз Суверенних Держав, про справно незалежність нашої республіки.

Цінаво було зустріч, у якій тісно переплелися всі найгостріші питання сьогоденного дня — і політичні, і економічні, у кооперативі «Галичина» Городельського району. Там люди прийняли рішення: на місці колгоспу створити великий кооператив, який об'єднує п'ять менших, галузевих кооперативів. Мету перед собою селяни поставили таку: різко скоротити свій управлінський апарат, звільнитися з-під диктату інших, вистежюючих управлінських зацікавлень і вільно займатися господарюванням на свій смак і розсуд. Голова кооперативу Валерій Продан впевнено заявив: ми домісимо того, що ми значно зменших земельних площох збільшимо виробництво продукції вдвічі. При умові, додав він, що наші вакопи сприятимуть розвитку таких господарств.

— Ми допоможемо селянам, усім, чим зможемо, — сказав Леонід Макарович. — На свободу нашої праці, усього нашого життя і спрямована наша боротьба за державний суверенітет. З цієї дороги ми ніколи не відємо.

Уже після зустрічі, коли

Голову Верховної Ради України тісним колом оточили селяни і розмова пішла неzapлаванним колом, одка жинна звернулася до Л. Кравчука:

— Шановний президенте, чи достоб'є-таки Верховна Рада пріоритетного розв'язку села?

Ми звернули увагу не стільки на суть запитання, хоч і вона важлива, в на форму: «Шановний президенте». Пізніше саме таку форму звертання доводилося чути знову і знову. І ось ця, на наш погляд, одна з найголовніших підсумкових ознак шпідки Голови Верховної Ради на Львівщину. Певна настороженість, з якою зустріли окремі люди краю приїзд Л. Кравчука (не будемо спрощувати ситуації) у перші години — і до повного, безастережного визнання його авторитету і підтримки під Києвом візиту. Про це недвозначно свідчили вельмишні довіри шеренги львів'ян як вулицях, де проходили або проїздили Голова, їхні щирі вітання, побажання, тепло у носочному знаменні слові, і квіти, дружні рукописання, якими щедро нагороджували жителі краю авоского гостя.

Про це ж саме красномовно промовляв і сам характер зустрічей у колективах, де не чулося й тіні конфронтації, натомість скрізь зайняли чільні місця доброзичливість і теплота. Навіть годі, коли окремі люди явно не згоджувалися з окремими концепціями, висловленими Л. Кравчуком — і тут не будемо спрощувати ситуації. Як не раз підірсували Лео-

нід Макаровичу, треба спокійно сприймати різні напрямки думок і політичних течій. Говорив, щоб це не набирав форми різних протистоянь, тим більше — конфронтації. Про це він заявив і на зустрічі з депутатами обласної Ради і під час розмови з ветеранами партії і праці. Нам сподобалося, що саме на цій думці Леоніда Макаровича, це і ще раз потрібні громадянським злагода і спокій. Тільки в цих умовах ми можемо спокійно будувати українську суверенну державу.

Візит на Львівщину Л. Кравчук не випадково вніс впродовж 17 березня. Адже не секрет, що тут найбільше відчувалися протистояння Союзному договору. І тут, за нашими спостереженнями, Леонід Макарович теж вдався до різних аргументів, щоб переконати багатьох людей; що без Союзу, але не того, що аніцарша себе повністю, а Союзу незалежних суверенних держав, про що значиться в другому, українському бюлетені, нам не обійтися.

Уже в атаку, по дорозі до Києва, ми попросили президента (можє, поре звичати вже й нам до цього) висловити свої аргументи про підозну на Львівщину. Сказав він ось що:

— Я зустрівся, передусім, з доброзичливими людьми з величезної і багаторідної шпідки. Мене вражало, що ніхто і їде не задавав запитань про підвищення заробітної плати, про повношення магазинів тощо.

Стриженим питанням стало таке: коли буде Україна суверенною? Це це раз говорити, що суверенітет став нашим отченням, і ми будемо йти цією дорогою. Ми будемо йти до такого Союзу, коли самі вирішуватимемо всі свої питання на своїй Землі. Ми — і більше ніхто. Воля народу стане визначною, а законні його митинги верховенство. Механізм, які будуть утворені, діятимуть так, щоб ці закони виконувалися на благо народу, що живуть на цій землі. Це раз.

По-друге, я зустрів оптимізм нашітованих людей, з посмішками і вірою в те, що вони можуть чогось досягти. Думаю, що всім нам необхідно повірити в мету і правильність дороги. Тоді й оптимізму в нас достатньо, і станемо ми добришими. Бо зістє, як відомо, до добра не приводить.

І третє, я побачив, що не можна сьогодні Західну Україну вимірювати тільки однією міркою, бачити тільки темне. У багатьох поліпшити наше життя тут робиться багато цікавого. Все це треба проаналізувати, відсіяти, відібрати найкраще.

Реалістичний політик має сприймати життя і владу таким, яким вони є. Ми теж бачили реальні зміни в історії людей Львівщини, і саме з цього нам треба виходити у наступних практичних діях.

Оксана ТЕЛЕПІЧ,
Анатолій КРАСЛЯНСЬКИЙ.

На зйомку: відвідання виробничого об'єднання «Електрон», Фото Володимира ПЕЛЯКА.

Телеграфним рядком
з Полтавк _____

**Квадратный стіл на стові
круглих**

БАТЬКІВЩИНИ

то краще. Ба-
люди...

Я завжди
проблеми
має право
зрозуміти,
Батьківщи-
ни, інші —
Третіх
економічна
Я не хочу тут
патріотизм.
своїх
розумію, що
І вирі-

проблем бага-
у Верховній

розрамаю ваш
Верховної
для політич-
народ обрав де-
он ухвалювали
новані на по-
ції. Я хотів би,
тарії були ви-
високі емоції,
домовлялись своє
маю, моїх ко-
радікалів оби-
того, щоб вони
телешоу. Я
погляди
інших партій.
имаю також
переконань.

руки, партії
на однакові
коди вони ді-
Конституцією.
голосили, що
партійну пра-
то повинні на-
довувати що
переконаний,
складом Вер-
України може
підійти.

декатиме від
самостійною
Верховної Ра-
и в цьому
полює за Со-
утворена
центру руйнува-
перозером. Ін-
кий Союз нам
співліки повин-

не ставовище, зупинило в
багатьох випадках реаліза-
цію продукції.

Невже важко було це з'я-
сувати? До того ж про ці
причини не раз говорились
в пресі. Вони були проан-
лізовані Головою Ради Мі-
кістрів УРСР В. П. Фокіним
9 лютого у виступі в укра-
їнському парламенті. Де-
тально йшлося про них в ін-
терв'ю по Українському те-
лебаченню. К. І. Масика, яке
було передане ще в січні
цього року.

На жаль, усе це пройшло
мимомовно уваги тих, хто підго-
тував для програми «Час»
згаданий телесюжет. А в ре-
зультаті критика, яка в
ньому прозвучала, виявила-
ся не за адресою.

М. ЖУРБА.
(«Урядовий кур'єр» № 4,
лютий).

не стверджує,
не нав'язує,
не для розду-
ки до запитання
себе усе це з

фільм? А хо-
смішник не він,
у ньому зобра-
жене воно так
точесно і відпо-
вільно, і відкри-
сучасний коло
України. Мені
би справив

на національну свідомість на-
ди сильніше враження, аніж
якісь мітинг чи демонстра-
ція.

Але фільму щось не видко
— ні на кінофільмах, ні на те-
леєкрані. Чи стане взагалі
цей «Подарунок...» подару-
ком для глядача? Дід посла-
ла писанки в Лондон. А ку-
ди послають наш фільм? Ка-
жуть, що великим імпор-
тером українського кіно є
Африка.

Марія ВІЛІК.

Телеграфним рядком
з Полтави

Квадратний стіл не став
круглим

Про ставлення до майбутньо-
го референдуму йшлося на за-
сіданні «круглого столу», орга-
нізованого Полтавською місн-
радою. Запрошені до розмови
представники усіх партій та по-
літичних угруповань, які діють
у Полтаві, так і не дійшли
згоди. Заяв прийнято дві: «за»
і «проти» референдуму.

Пилососи для Гупівера

виготовлено лоптавськими
тепловозоремонтниками на за-
мовлення Криворізького тра-
сту «Домнаремонт». Розміри:
висота майже два метри, ши-
рина — шість. Призначені для
прибирання сміття в домах,
очищення ліварного вироб-
ництва.

Скільки коштує життя!

Конференція трудового ко-
ллективу Кременчуцького авто-
заводу вирішила: десять ти-
сяч карбованців. Скільки отри-
має сім'я загиблого не вироб-
ництва від нещасного випадку.
Разова компенсація за травму
— від 600 до 1000 карбованців.
Ринок є ринок...

Фірма «Рогі і коптя»

створена з колгоспів «Росія»
Машівського району. Новий го-
лова колгоспу Анатолій Іва-
шин «вирішив» продавати гуся-
тин пух Німеччині. Пропонують
57 доларів за кілограм. Є по-
купці і на овечі шкіри, роги те
копита. В районі заохочуван-
ся: план виробництва мопока
те м'яса під загрозою...

Для майбутніх кобзарів

Обласне відділення Українсь-
кого фонду культури встанови-
ло дві stipendії для обдарова-
них дітей, котрі вчитимуться
грати на бандурі. Можливо, це
рятує колу для мистецтва,
яке майже загинуло.

Беззбройна, але дуже
небезпечна

Ні команди вертового, ні по-
переджувальний постріл вгору
не зупинили офіціанта Полтав-
ського училища за зв'язку Вален-
тину Дігтяр перед спокующою
зайти вночі на військовий об-
'єкт. Порушенням «делоса» за-
тримати пише військовому на-
ряду, який ледве встояв на
ногах під час операції: від за-
лазу хлопцям занотіло за-
кусити...

Григорій ГРИНЬ,
власний кореспондент
«Голосу України».

Інформаційне
агентство «Євро-Ікс»
повідомляєВсе брешуть
календарі

Тернопіль. Тернопільська
міська Рада народних депутатів
ухвалила вважати недо-
цільним святкування днів 8
Березня, 1—2 травня, 7
жовтня, 7—8 листопада і
визнати їх робочими днями.
Натомість святковими і неро-
бочими на 1991 рік вважати:
7—8 січня — Різдво Хри-
стове, 22 січня — День Не-
залежності і Соборності
України, 8 квітня — Велик-
день, 12 травня (друга неді-
ля місяця) — свято Матері
(Матері Воєної, матері-України,
матері-Життя), 28 серпня — Успення Пре-
святої Богородиці, 1 листопа-
да — День державності на
західноукраїнських землях.

Фотофакт

СЕНА
ВПАДАЄ В ДНІПРО

Київ, вулиця Толстого, 10.
— це адреса першого фран-
ко-українського консультан-
ційного та діагностичного
центру «Діти Чорнобиля».
Однотиме товариство, ви-
никло кілька літ тому в Па-
рижі, це зроблене нимало
добрих справ, остає з них
— відкриття спільного цен-

тру в Києві. Тут змонтовано
комп'ютери для ультразву-
кових досліджень та автома-
тичні аналізатори крові. Ді-
агностика та консультації
вистимуться у двох напрям-
ках — щитовидка та гема-
тологія. До Києва прибула
група медиків Паризького
інституту онкології на чолі

з професором, фахівцем з
ядерної медицини Клодом
Пармонте. Вони вчитимуть
наших медиків нової методо-
логії, консультуватимуть ді-
тей. Центр очолює французь-
кий лікар Олександр
Муте. На його
відкритті була присут-
ня президент товариства
«Діти Чорнобиля» Марі-Ло-
ранс Сімонне. Незабаром
центр почне приймати пер-
ших пацієнтів.

На фото Ігоря ПЕТРОВА:
професор Клод ПАРМОНТЕ
з київськими лікарями Ієєю
ЗАСТАНЧЕНКО та Ольгою
ВАСИЛЕНКО.

Наш йснїс

ГАЗЕТИ НА ФІНІШІ

Ще рік тому невихід номе-
ра районної газети вважався
надзвичайною подією. Та,
схоже, тепер на Чернігівщині
подібне стає буденною ре-
альністю. У січні не вийшли
два номери Бахмацької ра-
йонної газети, один — При-
лудської. У лютому наповоля-
ю «схудили» райони у Боб-
ровиці, Ніжині, Талалаївці,
Ічні.

Після 25 лютого біль-
шість газет виходить лише

по суботах. Причина одна —
об'єднання «Кондопогапін-
пром» виділило на область
лише 60 відсотків газетного
паперу фондів 1990 року.

Особливо боляче відчули
на собі примхи ринкової
стихії журналісти обласної
молодіжні. Адже тираж
«Комсомольського гарту»
зріс цього року на 10 тисяч
примірників. А паперу вис-
тачає лише ка те, щоб вихо-

дити раз на тиждень на чо-
тирьох полосах (нині — на
12). Практично видання при-
речене на животіння.

Редатор І. Кукса бідка-
ється:

— Оце зібралися на лі-
тучку й думаємо: що робити?
Чи йти половиною жолетку
у відпустку, чи йхати по кол-
госпах випускати стінняни?
Де шукати папір? Як звести
кінці з кінцями?

Наш ландрівк

БАНАНІВ ХОЧЕ

— Звідкіля будеш, смикуй! —
запитує мене 80-річний дід у
галицькому селі.

— Та з отих малаляків ва-
гонів, що на стениці.

— Із стопинок? Колись у
таких арештантів возили, а те-
пер?

— То рефрижератори, ді-
дуно, вагони-холодильники. А
возимо продукти...

— Ну, а чому тут ошмива-
ється? Чи й нам яких пундиків
привезли?

Я промовчав, бо нічого те-
ного ми не привезли, бо сто-
ли тут просто «запасі», крім
того, «столипинки» мали вій-
ськовий онвой, а рефриже-
ратори онбслужують прості
механіки, і що завантажуват-
мас тут теж не пундиком...

Ніде правди діти — раз є
проблеми з продуктами, зна-
чить, є вони і з рефрижерато-
рим транспортом, нотрий во-
зять оті продукти!

За 26 літ роботи, їздючи
снріз, де є рейки, мані до-
водилося возити продукти, які
зараз потрапили до «червоної
нижньої» локуція або лишинили
у «Збірнику правля. пере-
зень»: рани живі, ікра чарво-
на та чорна, банани, апельси-
ни, нолчености, шемпансьна,
шпрот, горбуша... Я ще за-
стає, нолі сріблястий хан ми

возили тільки для звіробадго-
сія. Правда, потім хазяйнов-
ий Микита Сергійович дав
явезяку, щоб хан ішов людям,
а пещі й морни лерейшли не
минтай. А нині схоже на те,
що нийш онуки лобачуть той
минтай кіба на малюнках. Ба-
нани й ананаси теж не скоро
скупштуємо — мало валюти,
мало торговельних угод. Он у
Польщі, яке, кажуть, геть за-
плутапас, тих акзотичних пло-
дів повно у приватних магази-
нах. Дорогі, але є. Мій знайо-
мий там уззя до рун банан, а
продавець йому: перепрошую,
але то масяжий, зачекайте го-
динну! Та кіба бувають бане-
ни пещіжні? Вони або є, або
немає...

Років десять тому я міг би
няперед сказати майже точно,

що доведеться возити: у жов-
ти-грудні возили цитруси, у
травні — ранню напусту, у
ліпні — болгарські помідори,
леші яблука й груші, у серпні
— виноград, дині, кавуни, ба-
нани. В запас же рефриже-
ратори ставали кіба у березні —
в очікуванні ранніх овочів.

Не стало майже швидко-
псувник вантажів — ми лере-
возимо у рефрижераторах
меблі, автотини, борошно, со-
лому, лапір, діжкотару, взут-
та, бавовну. Уса воно цинке,
але колись отаке перевозили в
звичайних вагонах, а я рефри-
жараторини — тільки те, що
потребує слесобслужування й
павної температури. Та ми ра-
ді й таним вентажам, бо шко-
да, коли дороговізначні сенці
простояють, не по-хазяйські,

ШК
РЕЖ

Серед бл
першого по
школи заліз
шановний ч
на моїм міс
шиї не випа
рок. Дзвони
Вони ж зас
акрасти у р
Школярюк
лим з кабіи
підійшов до
не віткі, і це
— Ви хт
Печкін! —
ло? — Яких
Мене сюди
щось накої
ні! Мені 6 в
Я патріот
директора,
частини, але
зачинено! Д
не було, але
Галина Юр
не око всти
всім, була
прийняла м
б'язністю й
повіді на а
— Отже,
ласка, наві
няють одра
заявля і до
— А ти
— Мабуть
появлялись.
— Цілю
— Невже
собів борот
— А які
способи? Го
толук ний
розуміють
ність, дисци
жуються.

У деяких
приклад. У
пошуками
засновники
загалом не

— Щоб
як і райше
чальник
ліній у сп
і поліграфі
рібно дїста
тони паперу

Нянішній
ласи, райо
фінансово
сирізь колп

Якщо ж
засновник
загалом не

— Щоб
як і райше
чальник
ліній у сп
і поліграфі
рібно дїста
тони паперу

Нянішній
ласи, райо
фінансово
сирізь колп

Якщо ж
засновник
загалом не

— Щоб
як і райше
чальник
ліній у сп
і поліграфі
рібно дїста
тони паперу

Нянішній
ласи, райо
фінансово
сирізь колп

Якщо ж
засновник
загалом не

— Щоб
як і райше
чальник
ліній у сп
і поліграфі
рібно дїста
тони паперу

Нянішній
ласи, райо
фінансово
сирізь колп

Якщо ж
засновник
загалом не

СПОЧАТКУ — невеличкий перелив, або, наприклад, мовою, асортиментом, мотоциклами, склянки, ялинкові прикраси, меблі, диски для різання асфальту, консерви «Янкі» у томатному соусі, електроплити, клеї «Фенікс», електроніка, чайники, підшипники, насоси, вентилятори...

Що за фантастика? — спитав загаломорочений тотальний дефіцитом читач. — Де це люди беруть? — І одностайно відповіли: не дістають. Особливо фантастика сьогодні — після судового процесу — вже не простежується, а ст джерела пошуку добре задух товариш і досі залишається таким ж утешечником, як і стартові мададачки НЛО.

До речі, про згаданий асортимент. Йдеться десь не про поодинокі, «явистачиві» зразки. Ні, дефіцит купувалася оптом. Якісь сорочини, то 230 штук «на душу» чужинця, сумки для дитячого харчування «Снілдан» — 1975 штук (знову ж таки, лише на одного дорослого дядю), ну, який сигналізатор — 35 штук, велосипеди — 5 штук. А чим? Назви деяких з них уже, напевне, вилетіли з розуму фармацевти: «Інтерон» (у нашішпрингу асортименті), мумиє у плитках, корінь женьшеню.

Прому вивчити за такий довгий і дещо сушуватий «вступ». Але, здається, саме наведений перелік дав змогу оцінці масштабістості незаконних операцій, якими навався заступник начальника відділу Української територіальної митниці Іван Петрович Масло.

Тепер, коли справу, проведеної спільно органами прокуратури і КДБ, розглядав Київський міський суд, до виснової посади І. Масла додали термін «коллапсний», а сам він на п'ять років забув де смак солодкого слова «свобода».

Співняв ця тривала афера випадково. Один з колег І. Масла, Ідучи наприкінці грудня 1989 року київськими вулицями, помітив, що на вулиці рухатися наскоро ялинками, померканими написами російською й в'єтнамською мовами. Інспектор зауважив, а вже до субота відділ, який займається доглядом «в'єтнамських» вантажів, не працює, проте уявляючи ячини приймають на закінчену станицю. Інспектор відірва на сполох, і далі все було лише справною делією (тим більше, коли нею володіють такі професіонали, як слідчі прокуратури і КДБ).

Що ж з'ясувалося? Нічим особливо детективним, такою собі «іригальною пошуком», заінтригувати читачів не зможу, хоча уважно вивчив усі дані цієї тодішньої справи, неодноразово бесідував з судьою Володимиром Шулженком, стежив за ходом процесу.

Ось, у чому суть? У тому, що на багатовісних підприємств Радянського Союзу (у нашому випадку — на чернівецькому ВО «Хімволокно» та Дарицькому шовковокомбінаті) вже багато років трудяться в'єтнамські робітники. Свого часу, вони відповіли уряди запроваджувати цю практику, вона давньо іменувалася «соціалістичним розподілом праці», хоч насправді значною мірою базувалася на в'єтнам-

ському безробітті і небезпаві на наших співвітчизників працювати на шкідливих виробництвах.

Враховуючи ступінь «сервизний» характер нашої радянської карбованці, в'єтнамські брати по класу намагаються отворувати свою платіну і вивезти додому максимальну кількість товарів. Ну що ж, згадані угоди надають їм таке право. Але — у певних межах і за відповідей асортиментом. До того ж, існує досить дотримуватися приватними особами заборонено (і ж диски для різання асфальту, жодним чином, підшипники деяких типів та ін.).

Але, як відомо, людина — істота слабка. Плюс — в'єтнамські гості чудово звикли до нас. Отже, невідомо з'являється бажання неміж якомога більше і найдешевше.

ний білий воріт, і раптом продається за задираний «Росинка»...

Втім, як доречно тут слово «раптом»? На жаль, ні. У ході слідства з'ясувалося, що авторствостанів митник Іван Масло «отворив» не на в'єтнамців. Навпаки, історія з ними — це, так би мовити, останній спалах в його хабарницькій кар'єрі. Щоправда, на перших етапах слідкування з правоохоронними органами (які напався і замислювався, а митниця — пошею ж, не правоохоронний орган? Як тісно все перепліталося у нашому житті) Іван Петрович клятвоприсягнув, що, так би мовити, втратив політичну і юридичну невинність саме під час контактів з в'єтнамськими робітниками «Хімволокна» і шовкового комбінату.

ВСТАНОВЛЮЄ

ЧИ ТІЛЬКИ «НЕЩАСЛИВЕ» ЧИСЛО ПРИВЕЛО СТОЛИЧНОГО МИТНИКА НА ЛАВУ ПІДСУДНИХ?

Отут і вступає у дію наша митниця. Проте вивозом відносимося до цього, якщо домітати слідство, що на посаді старшого групи по контролю за ОСБ (російським мовою — вантаж, і співують окремо від її являється — В. С.) на станції Київ-Товарний, а медіорозово-використовував своє службове становище з торгівельною мовою, Вілгуні в осени минулого (1989-го) року був значний погін осіб, які віджидали до Ізраїлю і США і бажали вивізати ОСБ. Оскільки терміни, встановлені митницею, часто не випливали з відправкою ОСБ (примичи були різні, але у більшості випадках це були азіатики), то вони зверталися до мене як до старшого групи... Оскільки я уже був спроможний ариштувати ці питання самостійно, то й адієснозав перенесення черги. Дехто мені за це просто дякував, а дехто давав гроші: хто 50 нерубованих, хто — 100».

Залишило для навічних твердження Івана Петровича про те, що перед ним розчленовані марини чекістами, незліченними формальностями і власним «спідвищенням» черги він робив подібні «послуги» за красні очі. Пройшло його трудовою біографією (так, як вона виплидала у справі) трохи далі.

...Полтавська область. Відраження на предмет митного догляду багату працюючи польської фірми «Енергополь» (будівництво газових підстанцій). Супутник — колега, він же підслівий. Прізвисько його (так само як і деяких інших митників, яким ще «світлий» перспектива стати перед слідством і судом), загадувати не буде-

мо. Як здійснюється відповідала, не пообіцяло цього слова, державні роботи? Плитки шоколаду, банки налив, індійського чаю, шампанське (розповсюджено на аніос). «Коли підійшов відповідалний за відправлення багату поля, вимагався віддати йому гроші. «Чем він категорично відмовився...» (допит І. Масла 12 вересня 1990 року). «Шілово-шоло» — штемплем акція аллоба державного митного інспектора...

...Харків. Співучаючи в в'єтнамським робітникам, причому янову ж таки, у компанії волеги по територіальній митниці. Хабар — важко повірити, митник оцілює для очей і серця. Втім, пробачте, що для японських торговців престяжних марок «Сейков» і «Сітзен» О. скаже читач, громадя-

нин Масло брав і солідні хабарі! Браа, але «партир» для цього у душі сиймалася доскоду. Втім, як свідчать сам Іван Петрович на допиті: «Хочу уточнити, що годінянин «Сейков», одержаний мною від Хабар у Харкові, зупинився буквально через мить. І хотів задати його у ремонт, але майстер у «Ремтехмеханіці» сказав, що він ремонтувати не підлягає... Як з'ясувалося, не були в в'єтнамським «підробка» (до речі, ієвтична ситуація повторилася і з годіняним марин «Сітзен»).

Ми навісним детально зупинилися на хабарницьких «походженнях» Івана Петровича, щоб продемонструвати, що його дріб'язку заледіло для того, щоб нулити митного інспектора. Ні, звичайно автор цих рядків далекий від прагнень уособити І. Масла злочинні співробітниками цієї шанованої організації (так само не вилучено, що існує хабарники у мундирах, які «беруть» по великому рахунку). Просто сьогоднішній день, як про окремо взятую людину і будь-які узагальнення грунтуватися на матеріалах слідства і суду над нею.

Як відомо, варто лише кітунку зав'язувати, і пташина пропала. Після хабара на чернівецькому «Хімволоконі» виявилось, що назад ходу немає. Путешю допит І. Масла 24 червня 1990 року: «Я потрапив на такий до в'єтнамців... Вони шантажували мене, погрожували, що, коли я відмовлятимусь від проведення «догядля», вони вилучать мене... Вони передали мене, як то кажуть, «жидцем» і з посадою в'єтнамцям, які працюють на Дарицькому шовковому комбінаті... Я потрапив до майстерного розстального сітки».

**ЧОМУ ПЕЧАТКА
МИТНИКА
АВТОМАТИЧНО
«ОСВЯЧУВАЛА»
НАВІТЬ
НЕРОЗПАКОВАНІ
ВАНТАЖИ
З НАДНОР-
МАТИВНИМИ
І ЗАБОРОНЕ-
НИМИ
ДО ВИВОЗУ
ТОВАРАМИ?**

**ГОДИННИК
«СЕЙКО» І
«СІТЗЕН»,
ОДЕРЖАНІ ЯК
ХАБАР,
ЗУПИНИЛИСЯ
ЧЕРЕЗ МІСЯЦІ.
ВИЯВИЛОСЬ, ЩО
ЦЕ — ДЕШЕВА
ПІДРІБКА.**

Так і хочеться сказати: одиний, бідний Іван Петрович... Який не одне казаче — його фраза «якщо» із посладою». Державна людина перетворюється в лакея. А лакея з подібними особами ланькають? Невдовзі в'єтнамці вже вважали можливим приїждати з Черкаса до Києва, забирати митного інспектора просто з дому і тити його на «Хімволокно», аби швидше простежележувати і дозволений, і заборонений до вивозу виважити по базарюю торговельні з заступником начальника відділу Української територіальної митниці, а в гуртожитку знеажавило пригодувати горлію.

Отже, як то кажуть, з Іваном Петровичем — все жисю. Продавав державу оптом і вроздріб за серпент, магнітолу, горліку і в'єтнам-

ля секретарем комсомольської організації, головою профбюро, за рекомендацією комуністів митниці був прийнятий до КПРС, занесений на Дощку пошани. І — як апофеоз — на час порушення кримінальної справи — заступник секретаря партійної організації...

Значимо, дехто може стелити племіна, кривля, до чужої душі зі свічково не вілещ. Хабар — то діло «тонке», сидіти не любить, тож цілком можлива ситуація, коли вдець людина «завантажується» пачками купюр і за це свідомо заплющує очі там, де повинна тримати їх широко відкритими, з емоцією «рівножажено» голоуе на партійні зборах.

Імовірно так? Якщо не фарисействувати, то доводиться визнавати: цілком ймовірно.

вати службові інструкції? Не будемо голосливими, краще послухаймо Івана Петровича, тим більш, що говорять він страшні речі (цитуюмо його показання правоохоронним органам, серед яких, нагадаємо, був і КДБ): «Хочу повідомити керівництво державної безпеки УРСР, що... порядком митного догляду і здійснення митного контролю при вивозі на підприємства м. Києва та інших міст (де працюють іноземці — В. С.) практично не здійснюється нічим».

Обмова? Правда? Значайно, не нам, журналістам, ставити напак над «і».

Втім... Написав ці рядки і згадав минулорічний випадок, який дав право і газетарам мати щодо цієї проблеми власну точку зору. Тоді республіканська газета, в якій і працював не («Голос України», цієї редакції ще взагалі не існувало), надрукувала кореспонденцію про те, що деякі митники, які працюють на «ляльському напрямку», являю торгові митники декларантами і, відповідно, потрапляють за ґрати. Через певний час зателефонував одному з керівників Української територіальної митниці, аби довідатись, яких заходів ужито з метою викоринення цієї ганебної практики. І почув у відповідь зверхнє: «Згідно з новим Законом про пресу, ми не зобов'язані давати відповідь газетам. Отже, зачекаю — прореагуємо, а я — то вибачайте!» (Непомітниту «свободу» транзитивно заганяючи на совість ансокопастельного митнина).

Так тоді я не «прореагував». Честі мудрих, мабуть, виявлявся дорожжю. Але як її розуміти, що «честь»? Можна — по-рівному. Або докласти максимум зусиль до виконання в душах і серцях підлеглых ланьх полть, як відповідальність перед державою, законом, самим собою, врешті-решт, професіоналізм у роботі. Або — робити вигляд, ніби нічого страшного не сталося, все тихо і спокійно. Але тоді — не дивуватись подіям, таким (чесне слово, не знавчу підкожного епітету) «документів», як лист-клопотання працівників митниці на адресу Київського міського суду з проханням, щоб чинили покарання І. Маслу. Неларня суд виніс окрему ухвалу за адресу Української територіальної митниці, аказавши на слабкий контроль і низький рівень професійно-яврової роботи у колективі.

Коли хворобу «люкюту» камаганідами загнати її всередину, неодмінно виняють метастази. А вони, у свою чергу, уражають весь організм, навіть молоді його тканини. Так от, про молодість (цитуюмо показання І. Масла; прізвисько підлеглого, він він загадус, так називається, ми ж обмелілися заміненником). Після цих подій (згадуємо «Сейко» та ін. — В. С.) він знову явлює змійною розмовою про те, що було б непогано, коли б він міг доглядати вантаж за власним вибором. При цьому він сцавав, що я мене не забуде». Чи потрібні тут якісь коментарі?

Втім, не в самій митниці проблема. За умов повної і тотальної безвідповідальності можливе будь-що. Зокрема, хліба прагматика, згідно з якою підприємства, на яких працюють в'єтнамські робітники, краще палити димляться на те, чим наші законорядні гості займаються, що і як відправляють додому (якщо димляться взагалі). Дані наші голівне — виплати пашки за ларчик заводу або гуртожитку, обумовлюючи це пендеюми, м'яко кажучи, несерйозними «аргументами» (типу виваженого адміністрацією Дарницького шокаового комбінату: «у зв'язку із захаращеністю коридорів»).

Часом доходить до ситуації, буквально анекдотичної. Зокрема, слідство виявило: оточення про те, що митникою треба дати «на лапу» по 200 карбованців за кожний який вантаж... у Черкасах висило на стіні робітничого гуртожитку! Що ви кажете: написано воно було в'єтнамською мовою, тому ніхто з «непатимининих» його не розуміють? Це — ніх полагати. Аде, виявляється, нів «Хімволокно» передбачено спеціальну посаду інспектора по роботі з в'єтнамськими громадянами, і сидюс Соловйова А. Ф. ния її займає, скромно ствердила слідчим органам, що, справді, до її обов'язків входить підготовка документів по відправці багажу цих осіб. Втім, як розується заплана Соловйова А. Ф. свої обов'язки, ми вже усвідомили...

Розгляд кримінологічної (інакше не скажеш) ситуації, в якій відбувається в'єтнамський експорт з наших міст і робітничих селищ, можна було б значно продовжити. Аде багато з питань на цю тему так і «висять у повітрі». Приміром, як примуляються наші зарубіжні гості скупувати товари на значні суми (при середній щомісячній заробітній платні у 160—170 карбованців)? Де вони беруть дефіцит? Зокрема, як до їх багажу потрапляють медикаменти, що, за свідченнями експертів, «до торговельної мережі не надходять»?

Іван Петросян Масло — злочинець, якого, на щастя, викрито. Але заступник начальника відділу Української територіальної митниці — це важливе коліщатко Системи.

Примітливо, як бездарно сномствуювана, неміло експлуатована, ніколи капітально не ремонована (не кажучи вже про те, що потребує загальної реконструкції), ця Система, на жаль, продовжує функціонувати.

Як і слід було чекати — з численними аваріями.

Володимир САВЦОВ.
Київ.

**«ХОЧУ
ПОВІДОМИТИ
КОМІТЕТУ
ДЕРЖАВНОЇ
БЕЗПЕКИ УРСР,
ЩО... ПОРЯДОК
МИТНОГО
ДОГЛЯДУ І
ЗДІЙСНЕННЯ
МИТНОГО
КОНТРОЛЮ ПРИ
ВИЗІДІ НА
ПІДПРИЄМСТВА
м. КИЄВА ТА
ІНШИХ МІСТ
(ДЕ ПРАЦЮЮТЬ
ІНОЗЕМЦІ)
ПРАКТИЧНО НЕ
ЗДІЙСНЮЄТЬСЯ
НІЧИМ».**

**ОГОЛОШЕННЯ
ПРО ТЕ, ЩО
МИТНИКОВІ
ТРЕБА ДАТИ
«НА ЛАПУ»,
ВИСІЛО НА
СТІНІ
ГУРТОЖИТКУ.
ПРОТЕ НІХТО
З ПОСАДОВИХ
ОСІБ ТАК І НЕ
ЗАЦІКАВИВСЯ
ЦЬОЮ
СИТУАЦІЄЮ.**

ПОКИНУТІ ДІТИ ЖИВИХ МАТЕРІВ

Директор школи - інтернату Д. Хоник наводить сумну статистику: з усіх 210 дітей, які тут виховуються, скріть значно менше, ніж тих, хто потрапив сюди з так званих неблагополучних сімей. Отож і змушені ці злочинні і діачка при жмех батьках бути «державниками».

...Уважно аднається у ці фотографії. На них зачепили мати-тосі інтернатського життя. Ось дає діачок ласують шматочком апба. Точніше, ласує один. Інша простяє зона б разом мусути. Мимомолі згадують слова української народної пісні про матір-зозулю.

Якби ж мама знала, яка мені біда—

То ж би передала горобчиню апба...

Леонід Ариадіосич розповідає, що дітям тут вкрай годують непогано («чорному іру даємо їм на сакта, наєть мов дитина вдома не завжди теми можна їсти»). І ось ж директор аказував: «Якби ж би ми їз смачно на годували, як

би гарно не одавали—матір рідну лікний анзователь ніколи не за-лікний».

Поет Микола Лукія, віддавши анось один з дитячих будинків, написав самим серцем:

Од болю і сорому салі паланія,

Життя амаргало приховану

дралу.

Покінуті дні живих матерів

Спавали про сонця і набо,

І маму.

І пунко, і даєнко розноснеся

спів,

І сумно, і гірно було відчувати,

Що жодан з митеньких отиз

спавалія

На знав і на зматилі, що таке—

мату.

...Тана мертвима, мабуть, типова

дпа асіз [подібніз Канівському]

дитачиз закладів України. Із маши-

наміці тем багето чимі своєї між

собою. То чіж ж воми діліні

Олександра ВАЩЕНКО,

фоторепондент респуб-

ліканської дитячої газети

«Зірка».

Фото автора.

ЧЕРЕЗ ТЕРНІІ

пролягли троє життів художника
Рафаеля Багаутдінова

МАЛИЙ В'ЯЗЕНЬ

Є ЯКИНСЬ
ОСОБЛИВИЙ ЧАР
У ЦІЯ ЛЮДИН.
СПОКІЯНИЙ,
ЗАГЛИБЛЕНИЙ
У СЕБЕ
І ВОДНОЧАС
ВІДКРИТИЙ
СВІТУ, ЙОГО
ВІТРАМ.

«Я САМОТІЯ» —
ГОВОРИТЬ ВІН,
АЛЕ
НЕ ПРОВОДИТЬ
ШЛЯХИМИ
МІЖ СЛОВАМИ
МЕЖУ МІЖ
СОВОЮ
І ЛЮДЬМИ.
САМОТІЯ
ЧЕРЕЗ НАДМІР
ЛЮБОВІ... ЙОГО
ЖІНОЧІ ОБРАЗИ
СВІТАТЬСЯ
НЕПІДРОБНОЮ
ПОЕЗИЄЮ.
ВИСОКА,
ШЛЯХЕТНА
ДУША ПОСТАЄ
З ЙОГО
ПОЛОТЕН.

1938 року заарештовано секретаря обкому комсомолу Татарстану Махмуда Багаутдінова, його батька. А потім у дні дрилий суворі мовчазні люди, які описали все — мійню «ворога народу» надігалою комфіскації. Ця робота забрала зовсім мало часу. Достатки Багаутдінових мало чим відрізнялися від достатків найбагатших родів Казані, хоч асонокостанелений комсомольський функціонер мав немалу зарплату. Йому щосьцісно виплачували заможних триста карбованців.

«Я також втрачав пакет з не-запасеною до відомості тисячею карбованців (це була винагорода вірним другом режисеру, один із тих прилюдів, які вже я на той час розді-ляв суспільство на ситих і голодних).
Отже, підсумки опису: ді-фанерні шафи, два столи, стільці (кавізна), три мета-леві ліжка, ахіхдних костюм, морська форма (подарунок моряків Балфлоту) і орден Леніна.

Куди ж дівалися немалі гроші Махмуда Багаутді-нов? Через багато літ Ра-фаель дізнався, що батько брав з пакету тільки двісті карбованців. Сто — на утри-мання сім'ї, сто — для між-двома друзими-студентами, а всю решту перераховував на дитячі будинки. Значино ж-тикий альтеріст був просто

приречений. Усе, що сталося з ним, законмірне. Гінули заєбильного найкраді.

Сидом за батьком заареш-тували матір. Після десяти роів пекла мордовських концтаборів їй дозволили за-лишитися на проханняв а маленькому селі на річці Ка-мі поблизу хімічного заводу, що отримав ютимиш задуш-ливий димом все навколо.

Рафаель матір теж майже не пам'ятав. І коли він побач-ив її вперше, після довгої розлуки у 1949 року (йому на-той час було вже сімнадцять), то відчув: між ними стоїть незримий бар'єр, що його обом так і не змогли по-долати аж до її смерті. Ця мо-лода жінка з густими чорни-ми косами й чорними очі-ми, заважалося, прийшла не з його далекого дитинства, а з іншої планети. Бона була чужа. Мати теж не змогла зробити крок назустріч сину. Мордовське у'язнення не-минуло для неї безслідно — залишало інстинкт (згодом Ра-фаель дізнався, що батько теж збожеволів до арешту і той Махмуд, якого повели на розстріл, уже нічим не нага-дував колишнього секретаря обкому комсомолу Татарста-ну). Мати палічно боялася свого життя до арешту й а-лячудино від його віджемо-увалася.

Рафаеля і його старшого брата Рема після арешту ма-

тері також було азято під конові — діти вораго народу але не належали ні батькам, ні самим собі. Їх відправили до дитячої трудової колонії на Кіровоградщині. Йому той дедє мнучоу шість ро-ків. Почалося довге життя, своєречне голоду, холоду, при-нижені і зупинка старших та дучих. Замиди ходив з опущеною аніж головою. І — не тільки від татарів всього того, що апало на дитячі пле-ченята. Ного почала маждібо-ва на землі все, що мо-гло стати харчем. Він розпо-в'яв мене це стримано і без болю (час залічував). Іноки-а його словах звучач самो-проні, але я легко доувалою ас ним сказане, бо читав поєіств Анатолія Пристанкіна «Ночувала хмарна золота», задесть, асціль атікану з невідомого боло тих дитя-чих душ, ніжні судилося про-йти такий же, як і Рафаеле-ві, страданий шлях.

У колонії був сай неписа-ний кодекс честі: билися до першої крові, дежаноного не за-чіпали, в поєдинках збро-нилося анокористовуваті збро-яні предмети — тільки нула-ни, удар кичке пояса був не-дозволенним прийомом. Лішо-хось порушували ці зноми, йому влаштували «теміну»: одягли митком на голову і токали гіршою. Тоді вже можна було бити й ютами. Ян бачино, а прому обсе-сеному асокомі мурами селі, було більше порядності, ніж у суспільстві, що боролос-я з ворагами народу і, а на-галдо, успішно бувало со-ціалістичний «рай».

Малі в'язні використовува-лися на сільськогосподарсь-ких роботах, працювали в слюсарній майстерні. Були в колонії і швейний цех, і чоботарні. Дитячі руки тут експлуатувалися на повну по-тужність. А в газетіх і по-радіо тисчохоратно повторю-валося: діти — єдиний при-підставаний гілос у Країні Рвд...

Теплого червеневого дня над коновією пролунав літані з хрестами на крилах Віна! Ногомію евакуували.

Найменших дітей (серед-них був і Рафаель) постави-ли, аби не загубити, в голові колонії. Вони вивчалися з і-ся, але задуу на них непи-рвали старші, і колола повлі-но, мов велика гусінь, повзла-ночому по дорогах України. Вечері ховалася від німець-ких літаків по лісах. А вночі-ім часто прислухували поже-жі міст і сіл.

Отан вони пройшли тисячі кілометрів й опинилися на Північному Кавказі. Голі, бо-сі, тиними невміями. Без будь-яких засобів до їжу на-велося. Доводилося ироста, же-брати. Потім, коли прийшла весна й стало трохи теплі-ше, знов — евакуація, бо фронт наблизився до Кавказу — німці реалізили до нафти. На відкритих платформах поїзд переїзв їх у Махачкалу. Рап-тома налетіли німецькі літа-ки. Бомби реалізили поруч із платформами. Фашисти сідали на літвілі дівки, які па-дали на землю зі страшним ревом, наводич на дітей мах.

За сумлінністю у навчанні я роботи його в колонії при-мівали книгою Брема «Жит-тя тварин», і він не розлу-чився з нею. Навіть евакую-

вався з подар-той фоліант-ношею. Під-малювати кни-го або хтось її-останке дуче-кому тоді бу-ло.

Їх поєсли в Красноводск, стражданні від-спраги і голо-лятинні (та-ді вони дали ї-молотий перек-Киргизію.

У малень-селищі побу-вазарни, обсе-рво, колонії-горнула своє-оскільки вони-ляти кошті в-молоті були-літра на сп-ні, і корови, Ці діти (біль-рогіє у-мов квіт-у Рафаель іно-ти. Нюни ситі-викомельна-телька літере-Кієва, від'їх-ла з собою Я-а якому вомо-ного худомі-дипломатич-поєлістості-німці (приві-залим їм) —-рок'іанні з-було залгодо-їни став уч-ських худомі-

Рафаель і-той год не-од бра, відіроруба-люні та 1947-Його-Іа він те-нається його-

ХОДІННЯ ПО М

Отже, обидва Багаутді-нов вивчилися, ані показав час, талановитими художниками. Щось їм було дано, як на-жуть, від Бога. Чи, може, на-помагає Рафаель, од батька. Бо той був напоручу від-на-кальною людиною, грав на багетових інструментах, умуд-рявся, працюючи секретарем обкому комсомолу, анітися на щерішому відділенні кон-серваторії по класу скрипки. Але над усім цим Багаутді-

нов-наймолод-мислявласа: чисна аналіз-ності життя-Бачино ж-лишково-шеї прише-лив ниток-Гроїрськ вие-до четирьох-ці. Де є-викладав і-подарував Р-денних чин-це була неа-

РОБОТИ РАФАЕЛЯ БАГАУТДІНОВА

- «Останній автопортрет Та-тара»
- «Татарський поет Муса Д-лі»
- «Рокі мовчання Ани Ах-матової»

РАФАЕЛЬ
БАГАУТДІНОВ
ВІДКРИВАЄ СВІТ
ЧЕРЕЗ КОЛІР.
ЙОГО ПАЛІТРА
СТРИМАНЕ,
ГРАННИЧНО
ПРОСТА.
І ВОДНОЧАС ЦЕ
ЗАВЖДИ
ОДУМОВО-
РЕНІСТЬ,
ЗАВЖДИ
ПРОРІВ
У НЕВІДОМЕ.

РЕЗ НІІ

Життів художника Багаутдінова

нь

що сталося
Гинули
заареш-
десяти
мордовських
дозволили за-
решувати в
на річці Ка-
ного заводу,
ними задуши-
се навколо.
теж майже
він побачи-
ісля довгої
у (йому на-
всімнад-
між ними
бар'єр, що
не змогли по-
смерті. Ця
густими чор-
торними очн-
ишла не з
иства, а з
Вона була
не змогла
зустріч сну.
знення не
Безслідно —
загодом Ра-
що бачило
од тортур, і
ого повели на
чим не нага-
ого секретаря
зу Татарста-
ачно боялася
арешту й від-
ого відмежо-
ого старшого
арешту ма-

Малі в'язні використовувалися на сільськогосподарських роботах, працювали в слюсарній майстерні. Були в колонії і швейний цех, і чоботарні. Дитячі руки тут експлуатувалися на повну потужність. А в газетах і по радіо тисячохратно повторювалося: діти — єдиний привілейований клас у Країні Рад...

Теплого червневого дня над колонією прогули літви з хрестами на крилах. Війна! Колонію евакуювали.

Найменших дітей (серед них був і Рафаель) поставили, аби не загубити, в голові колонії. Вони вибивалися з сил, але ззаду на них напарали старші, і колона повільно, мов велика гусиця, повзла ночами по дорогах України. Вдень ховалися від німецьких літаків по лісах. А вночі їм часто присвічували пожежі міст і сіл.

Отви вони пройшли тисячі кілометрів й опинилися на Північному Кавказі. Голі, босі, тяжкими немивані. Без будь-яких засобів до існування. Доводилося їсти, жевріти. Потім, коли прийшла весна й стало трохи легше, знов — евакуація, бо фронт наближався до Кавказу — німці рвалися до яфти. На відкритих платформах поїзд перемістив їх у Махачкалу. Раптово налетіли німецькі літаки. Бомби рвалися поруч із платформами. Фашисти скидали й діряві діжки, які падали на землю зі страшним ревом, наводючи на дітей жах.

За сумлінність у навчанні й роботи його в колонії преміювали книгою Брема «Життя тварин», і він не розлучався з нею. Навіть евакую-

вався з подарунком, хоча той фоліант був нелегкою ношею. Під час якогось із нальотів книжка загубилася або хтось її вкрав. Хоча останнє дуже сумнівне, бо кому тоді була потрібна.

Іх повезли на баржі до Красноводська. П'ять днів страждали від неймовірної спраги і голоду. Потім «телятників» (так називалися тоді вагони для худоби), в яких колонія перекочувала аж у Киргизію.

У маленькому киргизькому селищі побудували з самаку квзарми, обгородили територію колонії дуалом і розгорнули своє господарство, оскільки самі мусили заробляти кошти для існування. В колонії були і музика, і столарна та слюсарна майстерні, і корови, барани, свині. Ці діти (більшість сімей «ворогів») жили, мов каті. І тут перше Рафаелеві всміхнулося щастя. Коли скінчилася війна, вихователка, вона ж і вчителька літератури, родом із Києва, від'їжджаючи, забрала з собою його брата Рема, в якому вона бачила майбутнього художника. Завдяки дипломатичному такту й наполегливості Надії Валентинівни (прізвище Рафаель не запам'ятав) всі формальності, пов'язані з Ремом, швидко було залагоджено і невдовзі він став учнем однієї з київських художніх шкіл.

Рафаель добре пам'ятає той день, коли одержав лист од брата, який на уяву: відпрошується в начальства колонії, та їдь сюди...

Був 1947 рік.

Його устили

Він то, мабуть, починається його друге життя.

Життя в колонії розвивало відчуття людей. Досить перекнутися з кимось словом, і Рафаель уже знав, з ним має справу. Отак він безпомилково й вираховував тітоньку у вагоні. Підійшов, розповів: ось така ситуація. Візьміть, мовляв, до кінцевої станції, дам цукерок...

Жінка зітхнула: «Куди тебе подінеш? Візьму. А цукерки твої разом їстимемо з чаєм». Ще й сухарями обдарувала. І в той голодний, жорстокий час зустрічалися на його шляху добрі люди.

Так і опинився він у Києві, в інтернаті для обдарованих дітей, заснованому клопаннями Павла Тичини. Вчився з усіх сил. Відступати йому було нікуди. Вже сьомий клас (а починав тут з п'ятого) закінчив відмінником. Рем — його незаперечний художній авторитет — визнавав здібності Рафаеля, який йшов по його слідах: художню училище, художній інститут, раїні успіхи в книжковій графіці (за дипломною спеціальністю Рафаель — графік). Здавалося, доля схаменулася й Рафаель тепер матиме сатисфакцію за все своє згорьоване й голодне дитинство. Безтурботні нічські дні, гонорари, що видавалися йому просто назковим багатством. Світ уявлявся прекрасним і безпроблемним.

Тут він знову почув українську мову і згадав П. Згадав усі чуті на Кіровоградщині пісні. Зрозумів, що знає П. і майже забув рідну, — в пам'яті лишилися тільки окремі татарські слова. Колонія відбрала П. в нього, бо вони з братом спершу намагалися говорити рідною мовою між собою, але їх нещадно за те били. Вони були в колонії нижчого сорту. Всі образи й приниження не забулися й до сьогодні, хоч те було давно і мовби зовсім не в його житті.

Отже, Рафаель успішно закінчив Київський художній інститут, швидко став відомим книжковим графіком. В цей час починає пробувати себе в живописі. І тут одразу ж — успіх, бере участь у виставках. Уже давно реабілітовано його батька, відшукалися в Казані членські родичі. Всі вони кажуть, що Махмуд Багаутдінов міг би писати своїми силами. Обидва — відомі на Україні художники.

У ті роки Рафаель не раз ловив себе на парадоксальній двоїстості почуттів. У Києві він до болю тужив за дале-

кою Татарією. А в Казані раптом брала його гостра нудьга за Кневом. Колись, перебуваючи в Казані, ввімкнув радіо. Звучала пісня «Іхав козак на війноньку...», і його душу, мов струмом, ударив біль. Ця пісня була улюбленою в колонії, вони майже щодня співали її. І тоді збагнув: душа його на завжди розчакнулася надвое. Половина її належить Україні, половина — Татарії. Певно, дуже рідкісний випадок у людській психології. Отак обернулося його химерно поірване, драматичне життя.

Він уже бачив у мріях свою першу персональну виставку, мав що показати людям. Був певен: не буде соромно перед глядачами. І тут знову нелегкі випробування. Художник Київського театру опери та балету Рем Багаутдінов виїхав до США, наполохавши всіх високопоставлених чиновників від культури. Хтось — не один! — мав сувору відповідати за те, що не розгледів у ньому потенційного емігранта. Але найперше мав за Рема відповідати Рафаель — брат же. Отже, знову, як і колись: рідніч їм винні і їх треба нещадно наратн.

За один день відрізано всі замовлення видавництва, закрито дорогу на виставку. Рафаель опинився в похмурій ізоляції і без засобів до існування. Та ще викликали його у різні авторитетні інституції, де допитували: «Як же це сталося?». І чи знав, що брат готується втекти за кордон? Він терпляче пояснював, що нічого не чув про те, бо справді не знав Ремих планів, для нього це теж було несподіванкою. А на запитання «Як же це сталося?», доведений несправедливістю до відчаю, вигукнув: «Можливо, це ви самі в тому винні? Яким не розстріляли нашого батька, який не заарештували матір, то чого ніколи не сталося бі?». Але ніхто не побачив у його докірливих словах ніякого резону.

Отже, художнику Рафаелю Багаутдінову оголошено внафему. Він ніби перестав існувати. Рафаель був, але його начебто зовсім не було. Випробування сценарій розправи над митцем. Головним режисером таких драм був сумнозвісний секретар ЦК Компартії Уйруйін В. Маланчук.

Так почалося Рафаелеве третє життя.

бітків загуби-
— все на про-
для негалийно
напруги всіх с

Отже, він
таль чвсу. А
художника. У
Пі невідмінні
Рафаель і раї-
грався — йон-
ло відвідати
вого застлялі
зн». Перестав
по видавницт-
підробитків.

обмежувалася
майстернею.
ощадило. Др-
звувала, вона
гуацію. Рафа-
душа бажала
відчував, що
нього стоїть
його дикими
збільшувальні
суворих очей,
вивчють кар-
Пі з присисаму
ного реалізму
не явив де-не-
ідейно утєрб-
інший «ізм». В-
турботно ви-
птаж, який а-
жає на своїх
клопочеться т-
ка мистецтво
народу, то во-
просте й зроз-

ХОДІННЯ ПО МУКАХ

Отже, обидва Багаутдінови виявилися, як показав час, талановитими художниками. Щось їм було дано, як кажуть, від Бога. Чи, може, напоягає Рафаель, од батька. Бо той був напрохуд музичальною людиною, грав на багатьох інструментах, умудрявся, працюючи секретарем обкому комсомолу, вчитися на вечірньому відділенні консерваторії по класу скрипки. Але над усім цим Багаутді-

нов-наймолодший тоді не замислювався: він ще не навчився аналізувати закономірності життя й своєї долі.

Відовний хлопчина з невеличкою сумою грошей у кишені прийшов на вонзаль, купив ниток і сів у поїзд. Грошей вистачило на проїзд до четвертої порадкової станції. Да х хлопчині, як із викладач колонії, ще подивувався Рафаелю торбинку дешевих цукерок (на той час це була неабияка розкіш).

РОБОТИ РАФАЕЛЯ БАГАУТДІНОВА:

- «Останній автопортрет Тараса Шевченка».
- «Татвський поет Муса Джалілі».
- «Роки мовчання Анни Ахматової».

ВІЛЬНИЙ!

У ньому несподівано з'явився так багато від того маленького Рафаеля, який захищав себе від старших і дужчих у колонії, готовий був умерти, а не піддатися, вистояти. У той час його тримав тільки дух, бо ніяких сил у туберкульозному хлопчині не було. І Рафаеля перестали чіпати. Вважали за краще не мати справи з «чокнутим» (так називали його в колонії), бо він накидався на кривдинка і пускав у хід зуби, нігті, наче в'юн, звивався всім худеньким тілом, випорскував із набатаго дужчих рук і ніколи не благав пощади. Його рятувало в колонії не тільки заступництво старшого брата. Він ніс у своєму тендітному тілі дух непокорі й загострене почуття справедливості.

Тепер же обставини були набагато сильніші за нього. І вже навіть не йшлося про

те, що художник Багаутдінов буде захищений від людей як художник. З гіркою думав, де взяти для сім'ї гроші. І в часи його творчих успіхів жили не на широку ногу, а тепер, коли тобто вже підтеся, хоч іди наймайся вагоми розвантажувачі. Кілька разів приходила думка про самогубство, але утримало почуття відповідальності: на кого залишить сина. Сам ріс без батька й від думки про те, що осиротів його, дитина, ставало неймовірно боляче. Син не повинен повторити його долю.

А потім він собі сказав: я все драматизую. Здібностей моїх ніхто в мене не забрав, над цим ніхто не владен. І записався собі, що кожному картини писатиме на межі сил. Ніякої гонити за грошима не буде, бо вони просто не світять ніде. А скільки художників у пошуках приро-

То було по-
Рафаеля Ба-
лося воно зав-
лю свободі, д-
чув у собі. С-
цінний фактор-
гато інших мо-
ти. Тепер, пе-
час працює ті-
Кожну нарти-
це остання в і-
та. Саме тоді
портрети Ре-
таєвої, Ахмат-
цював нвд по-
зивається «Ос-
рет Тараса Д-
лі — «Пам'ят-
ників», цикли
українським
фольклором.
не бачив, о-
близких друз-
інколи вечора-
до нього в ма-
ли підбадьор-
ше нічого вон-
ка зробити не-
і раптом як-
чув: крига скр-
же тоді, коли
перестав б-
ідеологом рес-
ної з видавни-
ка школа» —

ном, хоча
був незалеж-
но, якого-сь із
загулявся
вав. Хоча
у мене бо
порібно.
ва баржі до
П'ять днів
неймовірної
Потім «те-
азивалися то-
доба), в яких
смувала аж у

киргизсько-
али з саману
лих терито-
риальні роз-
поділ господар-
ств, усіх за-
внування. В
нування, і сто-
рня маю-
вони, а вна-
ств сім'я «по-
т» дияса,
і перше
жукосна пач-
васи, а вна-
на ж і вчи-
в, родом із
зачина, забра-
в брати Рема,
вника мабу-
васи, а вна-
такту й на-
вді Валентин
Рафаель не
нормальності,
ни, швидко
в неважкій
одвіз з київ-
шп.

не пам'ятає
власного дия-
на на ува-
вчальності ко-
н...
в, почне
життя.

вже не за-
вчати заміно-
вирної ді-
вчана з несе-
вщою з ну-
вона вокзал, у
у, позад,
вона на проїзд
врядко ста-
вчати із
вчати, чи же
вчати (на той час
в розині).

Отже, Рафаель успішно
закінчив Київський худож-
ний інститут, швидко стає
академіком графіки. В цей час починає пробувати
себе в живописі. І тут одразу
ж — успіх, бере участь у
виставках. Умів дивно
но реалістично його батька,
мідшуків в Казані числен-
ні родині. Всі вони мають,
по Мамуду Багаутдінові, по-
близі як до світогляд, хоч те
було давно і мовби зовсім не
в його житті.

Отже, Рафаель успішно
закінчив Київський худож-
ний інститут, швидко стає
академіком графіки. В цей час починає пробувати
себе в живописі. І тут одразу
ж — успіх, бере участь у
виставках. Умів дивно
но реалістично його батька,
мідшуків в Казані числен-
ні родині. Всі вони мають,
по Мамуду Багаутдінові, по-
близі як до світогляд, хоч те
було давно і мовби зовсім не
в його житті.

У ті роки Рафаель не раз
доводило почитати. У Києві
ні до болішучу за дала-

У ньому несподівано з'явля-
ється так багато від того ма-
ленького Рафаеля, який до-
нікчасна себе від старших і
духу, у колонії, готовий
був умерти, а не піддатися
несподіваності. У той час його три-
мався тільки дух, бо ніяких сил
у туберкульозному хлопчині
не було. І Рафаель не від-
вчати чіпав. Виявляло за краше
не мав справ з «юнктами»
(так називали його в колонії),
бо він не наважився на
примуси і пускати в ніч
ок, кімн, кавч в'язи, знавися
сним художнім тлом, випор-
скався із набитою духу
рук і ніколи не брав поща-
ди. Його рятувало в колонії
не тільки заступництво стар-
шого брата. Вік мів у своєму
театодікумі тих дух непомо-
р і застресоване почуття при-
дальності.

Тепер же обставинах були
набагато сильніші за його.
І вийти навіть не йшлося про

кую Татарією. А в Казані
раптово брала його гостра
хвороба за кином. Колонія
перебувала в Казані, вимку-
ючи радіо. Звучала пісня
«Кажі мови на війновому...»
і його душу мов струмом
ударив бій. Ця пісня його
уділювало в колонії, вони
майки поділилися і
туди збегнув: душа його на-
завжди розчакчулася калією.
Половина її належить Украї-
ні, половина Татарії. Пер-
шо, дуже рідкісний випадок
у людській психології. Отан
обернувся його химерно
покружене, драматичне жи-
ття.

Він уже бачив у мріях
свою першу перовальну вст-
таву, мав що показати лю-
дам. Був певен: не буде со-
ротно перед глядачами. І
тут знову несподівано випро-
бувати. Художник Київського
театру опери та балету Гем
Багаутдінов вийшов до США,
наполювавши свій високопо-
ставлений чиншувальний від
культури. Хтось — і не оди-
н — мав суворо відповісти за
те, що не розгледів у ньому
потенційного співгра. Але
насправді мав за Рема відпо-
вісті Рафаель — брат же.
Отже, знову, як і нині: ро-
дині тем який і їх треба не-
щадно марті.

За одні дні відірвано всі
законовими видавництва, за-
критою дорогою на виставки. Ра-
фаель опинився в волюмі
Ізоляції і без засобів до існу-
вання. Та це викликало його
у різні авторитетні інстанції,
щоб допустили: «Як не не-
сталося?». І чл знав, що
брат готується втекти за
кордон? Він терпаче поче-
кав, що нічого не чуя про
те, бо справді не знав Рема
власні плани, для якого це
теж було несподіваною.

На запитання «Як же не ста-
лося?», довелося неспроста
лізти до відчаю, вигукнувши:
«Може, це ви самі в тому
винні? Йоні не розстріляли
нашого батька, любі не за-
стріляли матір, то чого
ніколи не сталося?». Але
ніхто не побачив у його до-
кірливих словах ніякого ре-
зону.

Отже, художник Рафаель
Багаутдінов опинився ала-
вчому. Він ніби перестав і-
снувати. Рафаель був, але
якого нашого зовсім не було.
Виявляло, що нічого не чу-
в про права над життям. Головним
режисером таких драм був
сумнозвідний секретар ЦК
Компартії України В. Мала-
чук.

Так почалося Рафаєлеве
третє життя.

бу, що художник Багаутдінов
теж захищав від людей як
художника. З прототою думи,
де ваяти для сім'ї готує.
І в часі його творчості успішні жи-
вотворили здику ногу, а те-
пер, коли той вже і вгледі-
ся, хоч іди наймалі вагони
розвантажувача... Кілька разів
випускав з рук само-
губство, але утримався потуж-
но відповісти на його
запитування сина. Сам Ріс без
бачив і від думки, що
по окрім його дикства, ста-
вало неможливо більше. Сии
не попинив повторити його
доло.

А потім він собі сказав: я
все драматично. Здобийте
моє ніхто в мене не забрав,
на чий ніхто не владів. І
наприсявся собі, що кожну
картинку писатиме на мемі
сил. Ніколи гонити за гро-
шми не буде, бо воно про-
не світять ніде. А скільки
художників у пошуках приро-

дівних загублює себе. У яких
все не помагає, зроблене
для негального збугу і бе-
напруж всіх сил.

Отже, він має тепер устат-
чаль чуси. А не каляти
у доминок. У бочку у уста-
в і неординарні ритуалами
Рафаель і раніше ніколи не
граєся — йому не треба бо-
го відмінити від, вискажени
його застляти чл «вояди ко-
ло». Перестав ларемно бігати
по видавництвах у пошуках
підтримки. Його щодення
обмежувалося тільки домом і
майстернею. Мави думи
ощадливо. Дружина не ре-
штувала, вона розуміла са-
гуацію. Рафаель писав, що
душа бажала і я хотів. Не
вдавало, що за снімом
у його стоїть «виставком»
у його диним вимогата я
збільшувалим лізіам
суворих очей, лий уважно
визначати картину. Члвочик
II з приписами соціалістич-
ного реалізму й шумачи, чи
не ляв де небудь у ній свій
ідейно ушеріний лий лаявся
інший «ізм». Мабуть, та
зробило виводити пісню
птах, який антропін не за-
жає на своїх слухачів і
не клопочеться з них, оскільки
мистецтво у нас належить
народу, то воно повинно бути
просто і зрозуміле.

То було ново народження
Рафаеля Багаутдінова. Ста-
лося воно завдяки внутріш-
ній свободі духу якої він від-
чув у собі. Справді, дорож-
чий фантор, про який ба-
гато інших могло тільки мря-
ти. Тепер, з'являючись, ста-
вся правдою тільки на його.
Нояку картинку творив, ніби
не остання в його житті робо-
та. Змове тоді і було створен-
ня портрети Рембрандта, Псе-
таєвої, Ахматової. Довго пра-
цював над полотном, що на-
зивався «Останній автопорт-
рет Тараса Шевченка».

І — «Нам такі брати Тютюн-
ники», цинки картини за
українським і татарським
фольклором. Із дового ніби
не бачив, окрім кількох
маленьких друці Рафаєли, що
ніколи нечорами приходили
до нього в майстерню і каза-
ли підбадьорливо слова. Влі-
ще нічого йому для худож-
ника зробити не могло.

І раптом якогось дня від-
чув: крига скресла. Це стало-
ся тоді, коли В. Малайчук
перестав бути головним
циселогом республіки. Дів-
нок з видавництва «Радянсь-
ка школа» — просить про-

РОБОТИ РАФАЕЛЯ БАГАУТДИНОВА:

- «Ахмат».
- «В ніді».

Інострувати нині. Потім —
з «Радянським письменни-
ка», з «Діпра» з аналогіч-
ними пропозиціями. Виявля-
ється, його не забули! Просто
не мала права звертатися
раніше.

А потім — виставка в Буд-
дизму художника. Так зачи-
перша персональна. Він пре-
ставив на ній стильні картини,
що колеті дивувалися: моги
ж устат їх написати? Його
імя відразу як відкопало
преса. Все було, як і ніко-
законені відлучи, автора
сї. У ці роки він виявився
психологічно не готовим.
хоч тоді і мрія про неї на-
вчати, що виставки дні.
Рафаель не міг прибори
виглад заброньовано метрв
і анехотія відшукати з себе

дорожчості для молодих ху-
дожників сентенції. Він або
широ, з юнацьким запалом
попоясав своїм запалом,
манеру, спречаєся, або митив і
болісно переживав, якщо
хтось не мів його зрозуміти.

Далі була виставка в Ка-
зани. На неї прийшло чимало
сних людей, які добре ба-
м'їтали його батька. Імні сло-
ва для Рафаєли були надпо-
рочно з'явилися, усіх похвал

Одного дня з'явився в залі
великий і знаменитий чо-
ловік, якого Рафаель упізнав
одразу. Це Бака Урмавич —
скульптор, мимовчю, гра-
фік, архітектор, учень,
письменник. Духовний ака-
сал наш, патріарх нултурі...

Бака Урмавич довго ходив
серед картин, мильно вгля-
даючись. А потім мовно сло-
ва, ілі соромитися повторю-
вати Рафаєла Багаутдінов.
«Відний ми знаємо, що Та-
тарстан має це одного вели-
кого художника...».

А Рафаєлева — душа вже
рвалася соди, долому.
І сядомо не намагався
опикувати тут картини Рафе-
ля Багаутдінова. Колінь в-
відний російський письменник
Юрій Ільїн, який писав про
вирші так само жваво, як
і писати вірші. А що вже ка-
зати про живопис, де кілько-
ма маками може бути ісо-
свідомі спільні чл для ро-
повіді про те необхідні цілі
сторінки тексту, які за ви-
разністю наряд чл доріа-
ються сказаному художни-
ком. Адаже це — живопис...

Сядомо не намагався
опикувати тут картини Рафе-
ля Багаутдінова. Колінь в-
відний російський письменник
Юрій Ільїн, який писав про
вирші так само жваво, як
і писати вірші. А що вже ка-
зати про живопис, де кілько-
ма маками може бути ісо-
свідомі спільні чл для ро-
повіді про те необхідні цілі
сторінки тексту, які за ви-
разністю наряд чл доріа-
ються сказаному художни-
ком. Адаже це — живопис...

Михайло
СЛАВОШПІНЦЬКИЙ.

● «Ахмат».

● «В ніді».

ПЕРЕНЕСЕНІ
ВИПРОБУВАННЯ
НЕ ЗЛАМАЛИ
В ЙОГО ДУШІ
ЛІТИМНО
ДОБРОТІ. ВІН
ВДІВЛЯЄТЬСЯ
В ЛЮДИНУ,
НАМАГАЮЧИСЬ
ВІДКРИТИ
КОСМОС
ЛЮБОВІ
І НІЖНОСТІ.
ВІБІРУЄ
КОЛЬОРИ,
ВИГНАЮТЬСЯ
СФЕРИ,
ЗАЛОМЛЮЄ,
ЗІСЛАВІТЬ —
ЦЕ СВІТ.
В ЯКОМУ ЖИВЕ
І ТВОРИТЬ
МИТЕЛІ.

БАКИ
УМАВИ ДОВГО
ХОДИВ СЕРЕД
КАРТИН,
ПІЛЬНО
ВДІВЛЯЮЧИСЬ.
А ПОТИМ МОВИВ
СЛОВА, ЯКІ
СОРОМИТЬСЯ
ПОВТОРЮВАТИ
РАФАЕЛЯ
БАГАУТДИНОВА:
«ВІДНИЙ МІ
ЗНАЄМО, ЩО
ТАТАРСТАН МАЄ
ОДНОГО
ВЕЛИКОГО
ХУДОЖНИКА...»

ВІСЬМЬОМЬ!

У ньому несподівано з'явля-
ється так багато від того ма-
ленького Рафаеля, який до-
нікчасна себе від старших і
духу, у колонії, готовий
був умерти, а не піддатися
несподіваності. У той час його три-
мався тільки дух, бо ніяких сил
у туберкульозному хлопчині
не було. І Рафаель не від-
вчати чіпав. Виявляло за краше
не мав справ з «юнктами»
(так називали його в колонії),
бо він не наважився на
примуси і пускати в ніч
ок, кімн, кавч в'язи, знавися
сним художнім тлом, випор-
скався із набитою духу
рук і ніколи не брав поща-
ди. Його рятувало в колонії
не тільки заступництво стар-
шого брата. Вік мів у своєму
театодікумі тих дух непомо-
р і застресоване почуття при-
дальності.

Тепер же обставинах були
набагато сильніші за його.
І вийти навіть не йшлося про

ДНОВА.
Шевченка.
їсть.

Тепер же обставинах були
набагато сильніші за його.
І вийти навіть не йшлося про

3 життя церков

УРОКИ ДУХОВНОСТІ

ДО ВІРИ І ЛЮБОВІ

Запоріжжя. В Будинку культури трансформаторників церковно-свангельських християн-баптистів відкрито Центр моралі «Бог, Людина, Вічність».

Говорачи про завдання Центру, директор Будинку культури Станіслав Довженко сказав:

— Ми ставимо на меті, перш за все, виховання дітей. Всі виховні позиції зрозуміти, що без віри в Бога не можна виховати справжнього громадянина. Центр допомагає морально очистити дітей, навести їх до віри, любові, правди.

Осана ГАСУЛЬ.

ХРАМУ БУТИ

Донецька область. В селі Званціш Атківського району на місці древнього храму розпочато будівництво нової православної церкви. Працю будівничих освятив отець Костянтин.

Цікала доля цього священика. 18-літнім юнаком пішов на фронт, воював на 1-му Прибалтійському, був пора-

нений, має бойові нагороди. По війні, закінчивши Одеську духовну семінарію, трудився на нині Христівій.

Відродити храм отець Костянтин мріяв давно. Та ідеологія воєнного атеїзму не хотіла мати ще одну «точку», де «сударманюють» голови «годуном». І лише нині бо-дуніштво церкви почалося. Отець Костянтин вірний, що незабаром у Званціш зацвіють дзвони, як вічний погляд до милосердя, гуманності і добра.

Олександр ОЖОГ.

ВІДЕО ЧИ ОРГАНІ

Київ. У центрі столиці України на вулиці Челюскінш стоїть храм. Ні час, ні найвища руйнація не змогли знищити архітектурних ознак колишнього католицького собору Святого Олександра.

З 1938 року в храмі не звучав орган, його склепіння не чули подумків і слів християнських проповідів, щепоту сповідів і молитов. І ось нарешті справилим господам собору, київським римо-католикам, мієскраде дозволено відправити тут богослужіння. Але разом з ві-

руччями в храмі розмістився і Центр духовної культури. Гучна назва цього закладу, аж ніяк не відповідала його антидуховній діяльності, бо в основному Центр організує

прокат сумнівних відосфільмів.

Рімно-католики ж Києва не можуть зібратися на богослужіння в тісному купальню залі храму. Очевидно, справедливим і розумним буде рі-

шення про передачу віруючим всього комплексу приміщень собору Святого Олександра.

Віктор ФРАНКО.
Фото
Богдана ПРИЙМАКА.

ЄВАНГЕЛІЯ ВІД ХОМИ

Навігті ті, які відкинули християнство і борються проти нього, в глибині душі все ще наслідують християнські ідеали, бо до цього часу ні їхня мудрість, ні прагнення їхніх серцеб не могли відтворити ашого ідеалу людськості, честі і гідності від ідеалу, даного Христом. Всякі спроби в цьому напрямку були безрезультатними і смішними.

Ф. Достоевський.

62. Ісус сказав:

— Царство Батька стоїме на чоловіці, у которого добре зерно. Його ворог прийшов уночі, неспав плевел разом із добрим зерном. Може, на дозволена наймичкам по-вирвати плевелів. Він сказав їм: «Не при-ходьте, щоб, вириваючи плевелів, ви не вирвали пшавичо разом з ним!» бо в день мена плевелі вириватимуть їх і вверуть і спалити.

63. Ісус сказав:

— Блаженний той, хто потрудився: він знайшов життя.

64. Ісус сказав:

— Погнатьте від Того, Хто живий, доки він живе. Щоб він не померів — шукать-те побачити Його! І ви не знаєте побачити самаритянина, котрий має лягти і асодити до Юдеї.

Він сказав учням своїм: «Чому він з я-гнать?» Вони сказали йому: «Щоб айти Його і з'їсти його». Він сказав їм: «Доки він живий, він його не з'їсть, та якщо він умре, його не з'їсть теж трупо». Вони сказали: «Якже він не зможе адратити. Він сказав їм: «Він такем шукатьте його в покій, щоб він не став трупо і все не з'їли».

65. Ісус сказав:

— Блаженний чоловік, який потрудився: він знайшов життя.

66. Ісус сказав:

— Далеко будуть спочивати не ложі: один ложе, другий буде жити. Соловей сказав: «Хто ти, чоловіче, і чий ти Син? Ти з'їсиш не моє ложе, і ти не знаєш зв'язки спокон».

Ісус сказав:

— Я Той, який зродився від Того, котрий річний. Мені дано те, що належить Мому Батькові. Соловей сказав: «Я Того ученика». Ісус сказав їм: «Тому Я говорю тебе: коли він стане порожнім, він впо-внитись саїном, те коли він стає поділе-ним, він випадаєтьє морозом».

67. Ісус сказав:

— Я вніпаюди Мот тавматичі. Те, що твоє права рука буде робити, нехай твоє ліве рука не відає того.

68. Ісус сказав:

— був чоловік багатий, котрий мав чимало добра. Він сказав: «Я використаю своє добро, щоб з'їсти, збрати, посидіти, винюпити моє стоцолі плодам, щоб я не мав потреби ні в чому». Ось про що він думав у серці своєму. І тієї ж ночі він

(Продовження)

Початок в № 21, 30, 35).

помер. Той, хто має вуз, нехай почує!

69. Ісус сказав:

— У чоловіка були гості, і коли навиш-тував ачервю, він послав свого раба, щоб він запросив гостей. Він пішов до пер-шого і сказав йому: «Мій господар запро-шує тебе». Той сказав: «А мене гроші для купці, вони прийдуть до мене ачервю, і вийду і дам їм раду. Я відмовлюсь від ачервю». Раб пішов до другого і сказав йому: «Мій господар запрошує тебе». Той сказав йому: «Я купив дім, і мене запро-шують адале». Маві бракуватиме часу». Раб пішов до третього, і сказав йому: «Мій господар запрошує тебе». Той сказав йому: «Мій товариш буде сватувати ачелю, і я буду ачелюватати ачервю. Я не можу піти». Я відмовлюсь од ачервю. Раб пішов до четвертого і сказав йому: «Мій господар запрошує тебе». Той сказав йому: «Я купив асво, і піду збрати при-буток. Я не змогу прийти. Я відмовлюсь». Раб повернувся і сказав своєму гос-подареві: «Ті, кого ти запросив на ачервю, відмовились. Господар сказав своєму ра-бові: «Піди на шлях, кого знаєш, і при-веди їх, щоб вони поаверили». Понувці Я купці не вийдуть у місто Мого Батька.

70. Ісус сказав:

— У доброго чоловіка був виноградник; він адала його робітникам, щоб вони обробили його і щоб він одарма його плів від них. Він послав раба свого, щоб робітники дали йому плів виноградника. Ті скрили раба, ані побили, ані звини-дили не абились його. Раб прийшов і роз-повів своєму господареві. Його господар сказав: «Може, вони адалі не аплівали». Він послав іншого раба. Робітники побив-ли цього. Той господар послав свого сина. Він сказав: «Можливо, вони посоромля-ться бити мого сина». Робітники, коли до-відалися, що він є спадковим анімор-ним, спокон його і збили. Той, хто має вуз, нехай почує!

71. Ісус сказав:

— Покон мена каїмів, которого буди-вельники відкинули. Він — нерішнй ка-мім

72. Ісус сказав:

— Той, хто віддає асе, аначи потребує в самому собі, має мунду на асе.

73. Ісус сказав:

— Блаженні ви, коли вас неавадять і переслідують, і не знають місця там, де вас переслідують.

74. Ісус сказав:

— Блаженні ті, котри переслідують у

іхньому серці; та ті, котрі азнали Отця і Істині, блаженні господі, бо через їхне каїмствіє.

75. Ісус сказав:

— Коли ви анеродите оце в собі, те, що ви маєте в собі, портити асе. Якщо ви не маєте цього в собі, те, що ви не маєте в собі, умирять асе.

76. Ісус сказав:

— Я адрублю цей дім, і немає нікого, хто зможе спорудити його ще раз.

77. Якійсь чоловік сказав йому: «Скажи мому брату, щоб вони поділили річ мого Батька зі мною». Він сказав йому: «О чоловіче, хто зробив Мене тим, хто ділить?» Він обернувся до своїх учнів і сказав: «Хай не стаму Я тим, хто ділить!»

78. Ісус сказав:

— Живно рясне, живнврі мав. Про-сїть же Володаря, щоб він послав мина, аері на живно.

79. Він сказав:

— Господи, багато довкруж джерела, але жодного у джерелі.

80. Ісус сказав:

— Царство стоїть перед аверією, те ли-шнє обрані уйдуть до шлобного чер-тога.

81. Ісус сказав:

— Царство Батька стоїме на першій, який має товари і знайшов келіу. Цей ку-пеш — мудрий: він продав товари і купив собі одану перлину. Він такем шукатьте Його скверннцю, котра не гине, яка лиша-ється там, куди не просліає міль, щоб з'їсти, і не де стоить черав.

82. Ісус сказав:

— Я світло, котре не асїє. Я — асе: усе ажиліо з Мене, і асе повернулось до Мене. Розрубай дерево — Я там; підімай каїмів, і ти знаєдеш Мене там.

83. Ісус сказав:

— Чому ви лішли в поле! Щоб поби-чати тростину, роззитувану аїтром, і по-бачити чоловіка у м'якн одзіді Давїдськ, який щері і вшї відомі люди — це вони амають м'який одг на собі і вони не мо-жуть пізнати істину!

84. Жива в натовпі сказав йому: «Бла-женне ложе, яке аніосило Тебе, і труди, котри аногодували Тебе». Він сказав їм: «Бла-женні ті, котрі почули Слово Батька і зберігли його в істині. бо неабиють дім, ані скарботі: абиаение ложе, ані не за-чало, і груді, акі не дали молока».

(Далі буде).

Переклад Олександр ГИЖА, письменник.

ІНФОРМАЦІЙНО-РЕКЛАМНИЙ ЦЕНТР

Тел. 442-97-14.

Все для фермерів

Все про те, якою
має бути фермаЗ 3 по 10 червня у м. Харкові проведитиметься
міжнародна виставка

«ФЕРМЕР-91»

На стендах виставки будуть представлені сільгосп. машини, оснащення, мала механізація для роботи на фермах, присадибних та орендаторських ділянках; обладнання для зберігання та переробки овочів, фруктів, молока, м'яса, виробництва фуражу, кормових сумішей; верстати, інструменти, автотранспорт, крапи, заводи по виробництву цегли, системи водопостачання, каналізації, утилізації відходів.

Виставка познайомить із оснащенням для розвитку бджільництва, вирощування ставкових риб і навіть — із «фермерською» модою на одяг та взуття.

Під час роботи виставки відбудеться симпозиум за тематикою.

Заван на участь у виставці приймаються до 15 березня за адресою: 310003, Харків-2, вул. Іванова, 35, РДА «Партнер».
Телефон: 115206 Парда.
Телефон: 47-81-87.
Телефакс: 47-81-87.

Демонстраційно-комп'ютерний
центр за участю фірми

ComputerLand (США)

та Асоціація користувачів
персональних ЕОМ

ПРОПОНУЄ:

- комп'ютери та комп'ютерні середовища;
- системи на базі ПЕОМ;
- складне периферійне оснащення;
- гарантії та постгарантіїне обслуговування;
- розробку та впровадження програмних комплексів;
- навчання;
- бібліотеку комп'ютерних видань.

Висока репутація на західному ринку у поєднанні із знанням радянської дійсності — це і є гарантія фірми «Компьютерленд» та Асоціації користувачів персональних ЕОМ.

Наша адреса: 252010, Київ-10, вул. Січового повстання, 13. Демонстраційно-комп'ютерний центр.
Телефон для довідок: 290-74-31.

На замітку діловим людям!

ПІДПРИЄМСТВО
«ТМО-СЕРВІС» КОНСУЛЬТУЄ
ПІДПРИЄМЦІВ

- з питань організації і діяльності малих підприємств.
Консультації надають юристи, економісти, бухгалтери, керівники і створювачі малих підприємств різноманітних форм власності.
ТМО-сервіс пропонує опрацювані документи:
уступочні договори по створенню малих підприємств, товариств, спілок
з обмеженою відповідальністю — 100 крб.;
положення про формування і використання фондів — виробничого і соціального розвитку — 10 крб.;
резервного — 10 крб.;
єдиного фонду оплати праці — 10 крб.;
методик бухгалтерії і контролю на малих підприємствах — 50 крб.;
пам'ятки засновнику, директору — 200 крб.;
правила внутрішнього розпорядку — 30 крб.

НОВИНКА!

На допомогу початківцям-підприємцям

Про вибір правових форм організації підприємств (що з просте, повне, кооперативне товариство, спілка з обмеженою відповідальністю, акціонерне товариство, і інші сильні і слабкі сторони) — 25 крб.;
податки малих підприємств і порядок їх відрахування — 50 крб.;
збірка документів з організації і діяльності спільних підприємств — 100 крб.

Для одержання документів вам необхідно надіслати заявку на адресу: 252071, Київ-71, вул. Лук'янівська, 1, ТМО-сервіс.

Розрахунковий рахунок № 161201/345306 у місцевому відділенні Держбанку, Українбанку, МФО 322249.

ТЕЛ: 417-22-37, 417-31-83.

У заявці просимо вказати зворотну адресу і додати копію платіжного доручення з відбиткою банку про оплату.

Документи надсилаються в день одержання заявки. Можлива оплата готівкою.

У вас виникла ідея
оснастити своє підприємство
новітньою технікою?
Зверніться в акціонерне
товариство

«ІДЕЯ»!

У нас ви зможете придбати все, що допоможе вам працювати ефективніше!

ПРОПОНУЄМО:

- персональні комп'ютери PC/XT, PC/AT 286, PC/AT 386, PC/AT 486;
- копіювальну техніку різних фірм;
- банківські принтери;
- апарати факсимільного зв'язку;
- настільні видавничі системи;
- лазерні принтери;
- сканери;
- мережове обладнання.

Звертатися за адресою: 220004, Мінськ-4, вул. Сува, 7, (станція метро «Фрунзівська»)
Телефони: [8-0172] 20-56-96, 33-77-75.
Факс: [8-0172] 20-56-96.

Тел. 442-97-14.

ІНФОРМАЦІЙНО-РЕКЛАМНИЙ ЦЕНТР

Наши за нордоном

ЗМІНИВ ФУТБОЛКУ РАЦ

У Будинку історії відкрито контракт між комінформом міжнародного кінського мейстра спорту Василем Рацом та луганським угорським клубом «Ференцварош». Наш пороспект зустріся з анкетом, директором футбольної частини цього колективу Золтаном Мадером і копреса прокомуністично ядло.

— До гри Василь Рац ми почали приділятися аж давко, — сказав Золтан Мадер. — Це кілька років тому пропонував йому контракт. Але тоді, на жаль, не знайшли спільної мови з керівництвом ФК «Динамо» (Київ). Василь мимолетно знову зацікавився до ступі Українці. І як пішли назустріч. Скажу більше: у разі переходу Раца до однієї з угорських команд кінського клубу зобов'язався на умовах грошової компенсації. Справді динітальський жист. Він свідчить про велику повагу до Василь і його спортивних заслуг.

— Чи не могли б назвати суму грошей, яку відтепер отримуватиме Рац? — запитав з гримасою клубу не з'явившись йому партнери. Все закінчилося на кілька спортивних. Завдяки цьому, що Василь має реальні можливості забезпечити матеріально своє майбутнє.

— Як відбувалося знайомство новобранця з колегамі?

— Він продавився кілька тренувань «Ференцвароша», обидва з хлопцями. В контексті його зустрічі талого, без упорядкованості. Адже кожна команда зацікавлена у високо-класних виконавцях. Навгодувати ж другий контакт. Безумовно, спростило й те, що Василь вільно виводить угорське мовою.

Души розмовували ж мовини й головний тренер будинку-члени популярний у мимолетно форвард збірної Угорщини Тібері Мілоші.

— Ного, крім Раца, запрошено до «Ференцвароша», з чим так звана «меморіалі»?

— Граючи з Румунією Шандора Сініши та Чабу Паткоша, а ще Месіра, який має досвід виступів за збірну Алжиру. Всі вони прийшли до клубу з серйозного мимолетно (чемпіонату Угорщини проводиться за формулою очки — всесна).

— Ного ж Василь Рац уперше з'явився на полі у футболі «Ференцвароша»?

— Поки сказати важко. Як відомо, нещодавно Василь переніс операцію заворовування. Лабораторні обстеження в Будинку спортивної лінійної діло оптимістичні результати. Віт, окрім незначних відхилень в його здоров'я спостерігаються. Сподіваємося, інші мимолетні і швидко вилікуються.

— Чимало, до ступіні Угорщини Ніц парейд разом із сім'єю?

— Звичайно. Два його родичи запропоновано кілька версій помішання.

— Після киршого копа чем-

піонку «Ференцварош» вості-дну сходику в турнірній таблиці, пропустивши вперед тільки «Гонгара», у якого на два очка більше. Невпевно, ваш колектив виставляє перед собою найвищу мету?

— Так. І в її досягненні, сподіваємося, нам допоможуть Василь Рац.

НА ЗНАЙКУ. Василь Рац з дружиною Кларою та маленьким сином Васильком.

Розмову зіп Микола ГОРБАТ, власний кореспондент «Голосу України» Ужгород.

Фото Ігора ПЕТРОВА.

З ПОТОКУ ПОВІДОМЛЕНЬ

Легко атлетика. Рекордсмен світу в стрибках з жердинкою український спортсмен Сергій Бубка виграв міжнародні змагання в Мюнхені, показавши результат 585 см.

Департамент спорту Республіки Грузія — так відтепер називається колишній Держкомспорт. Ці рішення прийнято не стосуються аніж першою сестрі Сергій Раді Республіки Грузія. Директором департаменту став відомий у мимолетно футболіст Касі Асателі.

Триразовий олімпійський чемпіон з атлетичного спорту кіншин Валентин Маміні відкрито став головним тренером збірної Італії. Контракт між нашим земляком та Італійською стороною, який становить 100 тисяч доларів, укладено на два роки.

Футбол. Кубок СРСР 1/4 фінали «Арат» (Ереван) — «Чорноморець» (Одеса) — 1:0, ЦСКА — «Динамо» (Мінськ) — 4:1.

А от мисливський «Локомотив» у повторному матчі 1/8 фінали зіграв унічию з ярославським «Шинником» — 0:0. Нагадаємо, що в першому — через несприятливі до гри поля місцевого стадіону ярославці зазнали поразку — 0:3. Отже, зваженими вийшли до наступного етапу змагань.

Шахи. Чудово грос в супертурнірі в іспанському місті Ліберті луганський гросмейстер Василь Іванчук. Як відомо, в цих змаганнях він уже виграв у чемпіона світу Гаррі Каспарова. А в п'ятому турі не встояв перед нашим земляком і віс-чемпіон світу Анатолій Карпов. Через тур Василь узяв гору і каз таляковитим ікідиком Аляксандром.

Цікавим був поєдинок Карпова (він грав білими фігурами) з Каспаровим. Підсумок зустрічі найкращим чином суперники — нічия.

Лідарі в турнірі — ще один представник України, луганський Олександр Біляшівський — 6,5 очка, у Іванчука — 6, Каспарова — 5.

ДЕ ЗРОСТАЮТЬ КРАСИРИ І ДУЖІ

Фізкультура і спорт створюють хороший відморок для вирішення соціальних питань в Нучківському державному закладі, організованому районом на Мінщині.

Ну, в марту спортивною справою в господарстві Інструктор-методист виробничої гімнастики Віктор Гайдух. Він заохочує фізкультуру, організує алені заняття секції.

У цьому році живуть крихітним різним анді спорту — баскетболу, волейболу, настільного тенісу, луганської та важкої атлетики. Але майже-вирішувальний футбол. Місцеві прихильники ширшого м'яча організували і згуртували сам Інструктор — методист. Три команди кучації — дитяча, юнацька та доросла — успішно виступають у районних та обласних змаганнях.

Спортивна мотія тут — повоєнороче. Все робиться не для заїття, а для людей. Тому вони на ці зма-вля зростають дужими і красивими.

НА ЗНАЙКАХ. Віт ілюмі змагань в футболі: від яності ракетки замість тупі у грі.

Петро ОЗЕРЧУК

Київська область.

Фото Миколи БОЧКА.

ТЕЛЕФОН
РЕДАКЦІЇ ГАЗЕТИ:
Головний редактор —
446-92-11
Заступник головного
редактора —
446-70-42,
446-91-18,
446-81-37,
446-91-96,
Відповідальний
секретар —
446-72-63,
Завідуючий
корреспондент —
446-80-23.
ВІДПІСЬ:
міжнародний —
446-91-20,
літвіта — 441-88-28,
аноніми — 441-88-07,
мгнерія — 441-86-18,
парламентський —
441-84-52,
441-85-64,
охорони здоров'я —
441-88-06,
соціальних питань —
441-88-85,
економі — 441-88-56,
культури — 441-88-44,
спорту — 441-88-08,
інформаційні —
446-61-13,
історії України —
446-88-62,
військових питань —
441-88-52,
редакції —
441-89-44.

НАД НОМЕРОМ
ПРАЦЮВАЛИ:
Заступник головного
редактора —
Анатолій Горло
Чергові редактори —
Володимир Савицький,
Віктор Москачук
Автори матеріалу —
Анатолій Марочанов,
Людмила Підлужна,
Випускний —
Леонід Косов,
Формування —
Володимир Кисельов.

Коректори:
Ларса Санчанина,
Валентина Лушні,
Євгенія Орловська,
Олена Чороська,
Галина Кабачок.
Верстальники:
Тетяна Салюк,
Алла Будинкова,
Марія Саводник,
Ольга Різенко,
Анатолій Артемюк,
Сергій Сиваківський.
Літвотипіст —
Віктор Проміт,
Рієкс Гримок.

Ордене Ланіна комбінат
друку видавництва
«Радянська Україна»,
32047, Київ-47,
проспект Перемоги, 50.
Індекс 60955
Тираж 166.300.
Передплата ціна
на рік 19 ірб. 80 аоп.
Зам. 03150461.